

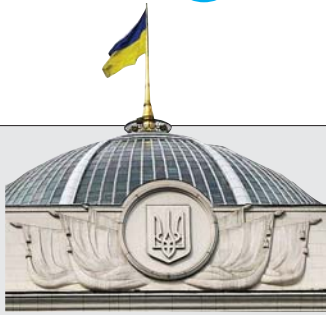
ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Офіційно

ЗВЕРНЕННЯ Верховної Ради України до урядів держав – членів Європейського Союзу, Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу щодо запровадження безвізового режиму для громадян України

► **СТОР. 3**

Пам'ять

Вони віддали найдорожче за те, що не продається

► **СТОР. 6**

Винахід

Безпілотник школяра

► **СТОР. 10**

№ 222 (6476)

ВІВТОРОК, 22 ЛИСТОПАДА 2016 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

До Дня Гідності та Свободи

Немає жодних вершин, які нація не може здолати, коли вона в себе вірить

Це боротьба, яка гарантує нашим нащадкам не лише життя в самостійній державі, а й їхню безпеку

Револуція Гідності — це не просто спогад, вона триває й досі. Адже завдання, які були поставлені тоді й нині лишаються актуальними для України. Про це Голова Верховної Ради Андрій Парубій розповів в інтерв'ю телеканалу «Рада».

«Коли 21 листопада ввечері я з мегафоном виходив зі свого номера в готелі «Київ» і йшов на Майдан, розумів: непідписання Угоди про асоціацію потягне за собою наслідком входження до Митного союзу, а потім крок за кроком фактичне поновлення Кремлем контролю над зовнішньою та внутрішньою політикою України. Тому, крім інших важливих речей, як свобода слова, свобода зібрань, євроінтеграція, для мене це була боротьба за українську незалежність», — наголосив він.

► **СТОР. 6**

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА. Більше фото тут — www.golos.com.ua

27 листопада 2013 року. Київ, Майдан Незалежності.

Подвиг сміливців сколихнув країну Президент Петро Порошенко звернувся до співвітчизників з нагоди Дня Гідності та Свободи

«Три роки тому кілька сотень сміливих дівчат та юнаків, без участі жодних політиків, зібралися на Євромайдан, щоб висловити мирний протест проти дій режиму Януковича, — сказав П. Порошенко. — Звіряє час побити молоді сколихнуло тоді всю країну». За словами глави держави, в листопаді тринадцятого ніхто уявити не міг, які випробування підготувала доля нашої країні і яку високу ціну випаде заплатити за такі цінності, як свобода, гідність та незалежність. «Після перемоги над режимом виявилось, що від усього державного механізму залишився лише штурвал, та й то — гнилий», — наголосив він. З одного боку — війна забрала в свої лави найкращих. Із другого — економічний колапс, який змусив уряд вдатися до жорстких та непопулярних заходів.

► **СТОР. 6**

Револуція Гідності — це час пробудження людей, здатність піднятися над власними інтересами заради кращого майбутнього. Ця велика віра вела вперед попри кулі снайперів, кийки «беркутівців» та тисячі кримінальних справ, які порушували проти майданівців. «Серце Європи б'ється в Києві», — сказав французький філософ зі сцени Майдану. Нині воно б'ється в кожному з нас, хто вірить в Україну, захищає її на всіх фронтах від зазіхань агресора. Своїми спогадами про події 2013—2014 років із «Голосом України» поділилися народні депутати, безпосередні учасники подій на Євромайдані. Боротьба ще не завершена, переконані вони. Але внутрішнього настроя та рішучості їм не позичати.

► **СТОР. 7**

МИ — РАЗОМ

Я — на Майдані!

Я — на Майдані!
Це сьогодні мій фронт.
І в анфас, і у профіль
Я не натовп — народ.
Свобода і гідність! — мої українці.
Ми страху свого перейшли Рубікон!
Вогненні завіси, не чорнобривці, —
Над гулом, над дзвоном,
над виром колон...
Я мислю, я дишаю по-українськи!
Не вірите? — йдіть на Майдан!
Обігрійте намети —
революцій колиски.
Чує голос Вкраїни
вселюдський орган.
Я — на Майдані!
Це сьогодні мій фронт.
І в анфас,
І у профіль
Я — український народ!
Андрій ДЕМИДЕНКО.

Петро Порошенко дав розпорядження знайти ділянку під Музей-меморіал Револуції Гідності (Укрінформ)

Кожен долар, вкладений в нашу економіку, заощаджує тисячі

Завершився візит української парламентської делегації на чолі з Головою Верховної Ради України Андрієм Парубієм до Турецької Республіки, де українські парламентарії взяли участь у роботі 62-ї щорічної сесії Парламентської асамблеї НАТО у Стамбулі.

Випробування війною

Глава парламенту провів низку офіційних зустрічей. Зокрема, під час зустрічі з заступником Голови Великих Національних Зборів Ахметом Айдином Андрій Парубій подякував парламенту Туреччини за послідовну позицію щодо визнання та засудження російської агресії та окупації Криму і частини Донбасу, а також за невизнання виборів, проведених російськими окупантами у Криму, до Державної Думи Російської Федерації. Голова Верховної Ради висловився за необхідність поглиблення з Туреччиною економічних та міжпарламентських зв'язків.

Ахмет Айдин, своєю чергою, зазначив, що позиція парламенту Туреччини неухитна у підтримці територіальної цілісності України. «Ми будемо продовжувати активно говорити про окупацію Криму, проведення нелегітимних виборів у Криму та злочинну заборону Меджілісу кримськотатарського народу на міжнародному рівні», — сказав він. Також Ахмет Айдин відзначив, що, на його думку, підписання Договору про зону вільної торгівлі між Туреччиною та Україною збільшить притік турецьких інвестицій в економіку України.

Андрій Парубій наголосив, що лише проголошення незалежності України дало можливість кримським татарам повернутися у рідний Крим із депортації. «І ось ми спостерігаємо, як вдруге той самий російський окупант змушує цей багатотраждальний народ залишати свої домівки», — сказав він.

Наприкінці зустрічі Голова Верховної Ради України Андрій Парубій провів телефонну розмову з Головою Великих Національних Зборів Ісмаїлом Кахраманом та запросив його відвідати Україну та Верховну Раду з візитом. У зустрічі також взяв участь народний депутат України Мустафа Джемілев.

Під час зустрічі з Головою ПА НАТО Майклом Тернером Андрій Парубій подякував Майклу Тернеру за підтримку України, яку демонструє Парламентська асамблея НАТО, зокрема, у своїх рішеннях щодо допомоги Збройним Силам України, лікуванні та реабілітації українських воїнів — учасників АТО, у спільних військових навчаннях країн НАТО та України.

Голова Верховної Ради зазначив, що в Україні затверджено програму щодо приведення Збройних Сил до стандартів НАТО до 2020 року. «Цим активно займається і Президент України, і Верховна Рада. Це амбітна ціль, але я переконаний, що Збройні Сили її реалізують», — зазначив Андрій Парубій.

Голова Верховної Ради зазначив, що Україна повинна бачити і розуміти конкретні вимоги та часові рамки для набуття членства у НАТО. Глава парламенту переконаний, що досвід, який мають Збройні Сили України, теж може бути цікавим та корисним і для армій країн НАТО. «Ми переконані, що воююча українська армія має досвід, який буде цікавий країнам НАТО. Зараз вона проходить випробування війною — вона гартується», — зазначив Андрій Парубій.

Голова Верховної Ради України Андрій Парубій під час візиту до Турецької Республіки зустрівся з Президентом Турецької Республіки Реджепом Ердоганом.

У зустрічі також взяли участь народні депутати: Ірина Фріз (голова постійної делегації Верховної Ради України у ПА НАТО) і Мустафа Джемілев.

Голова ПА НАТО Майкл Тернер.

Українці захищають увесь вільний світ

Програма чотириденних засідань 62-ї щорічної сесії Парламентської асамблеї НАТО у Стамбулі сконцентрована на обговоренні ключових питань безпечного порядку денного життєдіяльності держав—членів Альянсу та їх партнерів. За результатами роботи очікується схвалення 16 тематичних доповідей і шість резолюцій.

Делегацію українського парламенту представляють: Голова Верховної Ради України Андрій Парубій, народні депутати Ірина Фріз (глава делегації), Юрій Береза, Олексій Скрипник, Ольга Белькова, Мустафа Найєм і заступник завідувача секретаріату Комітету з питань європейської інтеграції Ігор Мисик (секретар делегації). Перед учасниками форуму, які представляють парламенти майже півсотні держав практично з усіх континентів, виступили очільники Альянсу як міжурядової організації безпекового спрямування, Парламентської асамблеї НАТО, Турецької Республіки, незалежні експерти.

Під час засідання ПА НАТО глава українського парламенту звернувся до Комітету цивільного виміру безпеки ПА НАТО стосовно доповіді щодо двох вимірів конфлікту в Україні. А. Парубій зазначив, що саме тут, «у міжпарламентському форматі, можемо обмінятися думками, які потім зможуть стати підставою для прийняття рішень нашими урядами». «НАТО вже 70 років гарантує безпеку, і саме НАТО ми завдячуємо 70-літтям миру в зоні його відповідальності. Приєднання центральноевропейських країн до НАТО розширювало зону стабільності й зону безпеки і, як правило, ставало передумовою їхнього членства в НАТО», — наголосив голова парламенту.

А. Парубій висловив переконання, що «рішення Бухарестського саміту 2008 року діють, і зовсім незадовго наш прапор замайорить біля штаб-квартири Альянсу». «І це наша стратегічна ціль для України, яка визначена українським парламентом», — підкреслив він. Для цього, за його словами, необхідно пройти «важкий шлях — шлях реформування української армії, затверджено поетапний план по приведенню її до стандартів НАТО та реформуванню сектору безпеки, і поставили амбітну ціль — здійснити це до 2020 року».

Голова Верховної Ради підкреслив, що особливе партнерство з НАТО — це не тільки можливість реформувати сектор безпеки, а й змінювати суспільство загалом. «Нам доводиться проводити великий пласт реформ, одночасно зупиняючи агресію однієї з найпотужніших армій — Російської Федерації», — додав він. — Переконаний, що на кордоні наші хлопці, стримуючи російську агресію, захищають не лише Україну, а й весь вільний світ».

За словами глави парламенту, «кожний долар, вкладений у розвиток України, економить тисячі, які були потрібні для стримування Російської Федерації на східних кордонах Альянсу». Він нагадав напередодні річницю Майдану, що Майдан продовжується і сьогодні. «Агресія Росії набагато ширша, ніж просто мілітарна агресія, яка становить лише частину тих планів, які має Росія стосовно України: війна інформаційна, енергетична, на розбалансування всередині країни — це все аспекти гібридної війни, які проводить Росія, намагаючись відновити свій контроль не лише над Україною, — сказав А. Парубій. — Ми твердо переконані, що Україна дуже важлива, але вона не остання. Україна стримує весь цей наступ і всі агресивні наміри щодо світу в цілому».

За словами Голови Верховної Ради, «наше протистояння — це протистояння глобальне, це протистояння цивілізаційне». «Українці захищають весь вільний світ. У такий відповідальний час всі дер-

ЦИТАТИ

«Росія продовжує ігнорувати вимоги Мінська-2 щодо відведення іноземних військ зі сходу України. Існує достатньо доказів присутності російських військ та систем озброєння на Донбасі».

«Сьогодні перед Україною постало неабияке завдання: виконати обіцянки Євромайдану, водночас намагаючись дати відсіч агресії Росії. Економіка країни перебуває в руїні та тримається на плаву завдяки міжнародним фінансовим уливанням. Втім, Київ був вимушений цього року збільшити витрати на оборону на 16%. Процес амбітних реформ гальмує спротив чиновників нижчих щаблів та олігархів. У той самий час, перспективи досягти припинення вогню на Донбасі залишаються туманними. До всього цього, країна нещодавно пережила серйозну політичну кризу та внутрішні чвари у політикумі».

(Із доповіді «Дві війни України: захист Незалежності та запровадження реальних реформ» на засіданні з питань Цивільного виміру Безпеки Парламентської Асамблеї НАТО).

жави—члени Альянсу повинні твердо усвідомлювати глобальність тих викликів, які стоять перед нами», — підкреслив Андрій Парубій і подякував всім членам Альянсу, які чітко і твердо стоять на по-

Заступник Голови Великих Національних Зборів Ахмет Айдин.

зиції збереження санкцій проти Російської Федерації.

«Це один із дієвих аспектів стримування агресії Путіна. Переконаний, що санкції будуть продовжені, поки не буде зупинена агресія, визволена частина Донецької і Луганської областей, поки не буде визволено Крим, — наголосив А. Парубій. — І це питання для нас є надзвичайно важливим, щоб ми про це не забували — про окупований Крим, коли ведемо дискусії про відновлення нашого суверенітету, щоб усі члени Альянсу пам'ятали рішення Бухарестського саміту, що Україна буде членом НАТО».

«Я впевнений, що ми пройдемо цей шлях, яким ідемо сьогодні, що одного дня ми будемо присутніми на ПА НАТО як члени Альянсу, це наша мета, і ми зможемо спільно до неї дійти найближчим часом», — наголосив Голова Верховної Ради.

У НАТО вкотре заявили про незмінність позиції щодо підтримки України в її боротьбі з незаконними та агресивними діями Росії та засвідчили готовність до подальшого посилення такої підтримки. Про це заявив генеральний секретар Парламентської асамблеї НАТО Девід Хоббс під час зустрічі із главою постійної делегації Верховної Ради України в ПА НАТО Іриною Фріз. Д. Хоббс наголосив на незмінності позиції ПА НАТО щодо підтримки України в її боротьбі з незаконними та агресивними діями Росії та підтримуваних нею бойовиків.

У цьому контексті обговорювалося питання проведення у найближчій перспективі засідання Міжпарламентської Ради Україна—НАТО в одній зі східних областей України.

За повідомленнями прес-служби та Інформаційного управління апарату Верховної Ради України.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Голова Верховної Ради України Андрій Парубій під час візиту до Турецької Республіки у приміщенні Патріархії Константинопольської Православної Церкви провів зустріч із Вселенським Патріархом Варфоломієм, Архієпископом Константинополя — Нового Риму.

Спроби дестабілізувати ситуацію не мали жодного успіху

«У найбільш напружені моменти парламент може об'єднуватися для проведення реформ та протидії зовнішнім сценаріям із дестабілізації ситуації». На цьому в інтерв'ю каналу «Рада» наголосив Голова Верховної Ради України Андрій Парубій.

За словами глави парламенту, сили «які думали, що зможуть зробити в парламенті майданчик для боксерських боїв, для дестабілізації, зазнали цілковитої поразки». Водночас А. Парубій переконаний: сценарії щодо дестабілізації були закинуто ззовні, і їхні автори «не до кінця розуміють і відчують високий рівень відповідальності народних депутатів України».

«Парламент працював у злагодженому ритмі, був не менш ефективний, ніж в усі інші сесійні тижні, і будь-які спроби дестабілізувати ситуацію не мали жодного успіху», — підкреслив А. Парубій і нагадав, що напередод-

ні було знайдено порозуміння з представниками профспілок.

«Ми знайшли повне порозуміння. Профспілки продемонстрували державницьку позицію — вони відповідали люди в Україні і добре розуміють виклики і небезпеку. Будь-які питання, які стоять перед нами, можна залагоджувати шляхом переговорів. Ключові проблеми, а саме підвищення заробітної плати, можна вирішувати у парламенті», — додав Голова Верховної Ради.

Водночас, назвавши роботу під час пленарного тижня продуктивною та напруженою, А. Парубій зауважив: «Ми бачимо лише верхівку роботи, яку проводять комітети і міністерства. Цього тижня розглядали питання фінансів і банківської діяльності, правоохоронної системи, питання інфраструктури. Разом було ухвалено 32 законодавчі рішення. Серед них — 23 закони, більшість з яких ухвалено у

другому читанні, тобто остаточно стали документами».

Окремо А. Парубій виділив ухвалене минулої середи Звернення парламенту до Європейського Парламенту, Ради Європейського Союзу та урядів держав—членів Європейського Союзу із закличком підтримати законодавчу пропозицію Єв-

ДОСЛІВНО

Голова Верховної Ради Андрій ПАРУБІЙ:

«Попередньо у нас є амбітна мета — щоб восьмого грудня у нас був затверджений бюджет на 2017 рік у другому читанні».

ропейської Комісії щодо запровадження безвізового режиму для українців. «У таких питаннях, як безпека, міжнародні відносини, питання європейської інтеграції та надання безвізового режиму ми займаємо єдину позицію», — наголосив він.

Окреслюючи законодавчу роботу минулого тижня, Андрій Парубій назвав революційними

розглянуті минулого четверга законопроекти з питань інфраструктури. У них, зокрема, йшлося про створення «дорожнього фонду», який передбачає «повний контроль того, скільки доріг збудовано та скільки коштів витрачено». «Кошти витрачатимуться не за залишковим принципом, а будуть сконцентровані в

ставлятимуть пріоритети».

За словами А. Парубія, наступний рік буде переломним у сфері будівництва доріг. Одним із важливих, на його думку, був законопроект, який дає «зелене світло» будівництву автобанів та фінансуванню ремонту доріг. «Ми створили правильні передумови для цього напрямку — побудови автобанів — і це революційне рішення. Не зачіпаючи наявних доріг, якими опікується держава, передбачається створення платних доріг, на що придуть інвестиції з інших країн. Тобто законодавчу базу закладено, кошти в бюджеті передбачено значні. Одне з важливих проблемних питань для транзитної держави, якою є Україна, отримання значних коштів на будівництво доріг», — наголосив Голова Верховної Ради.

За повідомленням прес-служби апарату Верховної Ради України.

ОФІЦІЙНО

Постанова Верховної Ради України

Про Звернення Верховної Ради України до урядів держав — членів Європейського Союзу, Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу щодо запровадження безвізового режиму для громадян України

Верховна Рада України **постановляє:**

- Затвердити Звернення Верховної Ради України до урядів держав членів Європейського Союзу, Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу щодо запровадження безвізового режиму для громадян України (додається).
- Доручити Голові Верховної Ради України та Міністерству закордонних справ України невідкладно направити текст Звернення до урядів держав - членів Європейського Союзу, Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу.
- Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України А. ПАРУБІЙ.

м. Київ,
16 листопада 2016 року.
№ 1745-VIII.

ЗВЕРНЕННЯ Верховної Ради України до урядів держав — членів Європейського Союзу, Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу щодо запровадження безвізового режиму для громадян України

Верховна Рада України високо цінує прагнення Європейського Парламенту до співпраці та налагодження партнерських відносин з парламентом України.

Утвердження цінностей свободи, прав людини, демократії

та верховенства права набуває особливого значення, з огляду на відзначення в Україні річниці Революції Гідності, що ознаменувала непохитну відданість українців європейським цінностям. Свобода пересування є одним із таких невід'ємних прав.

Вважаючи, що існуючий режим поїздок громадян України до Європейського Союзу штучно обмежує потенціал розвитку туризму, міжлюдських та ділових контактів між народами України та держав - членів Європейського Союзу,

нагадуючи, що Україна в односторонньому порядку встановила з 1 вересня 2005 року безвізовий режим в'їзду в Україну та транзитного проїзду через територію України для громадян держав - членів Європейського Союзу, Швейцарської Конфедерації та Князівства Ліхтенштейн, беручи до уваги позитивний досвід лібералізації Європейським Союзом візового режиму для Республіки Молдова та інших держав регіону, підкреслюючи важливість розвитку співпраці між Україною та Європейським Союзом у питаннях ефективного управління кордонами та міграцією, захисту прав людини та основоположних свобод, підтверджуючи готовність і надалі спільно протидіяти сучасним викликам і загрозам, насамперед нелегальній міграції, організованій злочинності та тероризму,

Верховна Рада України: звертається до урядів держав - членів Європейського Союзу із закликом підтримати законодавчу пропозицію Європейської Комісії щодо запровадження безвізового режиму для короткострокових поїздок громадян України до держав - членів Європейського Союзу;

звертається до Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу із закликом ухвалити без подальших зволікань, до кінця 2016 року, необхідні рішення про надання Європейським Союзом безвізового режиму для громадян України.

ПЕРЕЛІК громадських організацій, яким Центальною виборчою комісією надано дозвіл мати офіційних спостерігачів під час проміжних виборів депутатів сільських, селищних рад 25 грудня 2016 року, повторних виборів депутатів сільських, селищних рад та сільських, селищних голів 25 грудня 2016 року

Назва громадської організації	Дата та номер постанови Центральної виборчої комісії, якою надано дозвіл мати офіційних спостерігачів	Вид місцевих виборів, під час яких надано дозвіл мати офіційних спостерігачів
Всеукраїнська громадська організація "Передові правові ініціативи"	10.11.2016 № 480	Проміжні вибори депутатів сільських, селищних рад 25 грудня 2016 року, повторні вибори депутатів сільських, селищних рад та сільських, селищних голів 25 грудня 2016 року та перші вибори старост сіл, селищ 25 грудня 2016 року

Закон України

Про ратифікацію Меморандуму про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України і Урядом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії щодо співробітництва у сфері оборони

Верховна Рада України **постановляє:**

Меморандум про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України і Урядом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії щодо співробітництва у сфері оборони, вчинений 17 березня 2016 року в м. Києві, який набирає чинності з дати отримання дипломатичними каналами останнього письмового повідомлення про виконання внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання ним чинності, ратифікувати.

Президент України П. ПОРОШЕНКО.

м. Київ, 2 листопада 2016 року.
№ 1720-VIII.

Додаток див. на сайті www.golos.com.ua

ЧИТАЧ ЗАПИТУЄ...

Перебування автівок з іноземною реєстрацією потрібно продовжити до року

«На контрольно-пропускних пунктах «Ужгород» і «Солотвино» утворилися величезні черги через те, що кожен п'ять днів українцям з іноземною реєстрацією автівок треба перетинати кордон. Водночас громадяни Євросоюзу можуть не реєструвати своє авто в Україні протягом року. Чому б не урівняти права громадян України та ЄС стосовно перебування транспортного засобу з іноземною реєстрацією на території нашої країни?»

Юрій КАЧУР.

Закарпатська область.
Народний депутат (по-зафракційний) Юрій ДЕРЕВ'ЯНКО (на знімку):

Справді, ця проблема довго не вирішується. Громадські активісти вимагають від Верховної Ради прийняти справедливе рішення в питанні законодавчо-

го врегулювання ввезення імпортованих автомобілів на іноземній реєстрації для громадян України. Зокрема, вони пропонують, щоб за кожен місяць перебування такого транспортного засобу українець платив гроші в державний бюджет. Натомість сьогодні ці кошти отримують чиновники, митники, всі ті, хто фальшує довідки, або іноземні громадяни, котрі надають так званий сервіс для наших співвітчизників.

Не секрет, що за останні роки українці не стали заможнішими, а державні чиновники і влада не зробили нічого для зменшення податків, щоб люди мали можливість купити автомобіль і розмитнити його в Україні.

Ми вимагаємо невідкладних дій з боку Верховної Ради, профільного парламентського комітету та уряду. Зокрема, звертаємось до Прем'єр-міністра Володимира Гройсмана дати відповідне доручення створити робочу групу з цього питання, щоб не на словах, а на ділі за короткий час доопрацювати компромісний законопроект. Цей документ змусить наших громадян не порушувати закон, а чесно сплачувати кошти в державний бюджет і користуватися машинами з іноземною реєстрацією протягом року.

Сергій МЕЛЬНИК.

Читачі, запитуйте. Газета «Голос України» запрошує читачів ставити запитання народним депутатам, очільникам парламентських комітетів, міністрам та керівникам інших органів державної влади. Запитання надсилайте на електронні адреси: melya@golos.com.ua, mail@golos.com.ua. Відповіді виходитимуть у газеті та розміщуватимуться на сайті www.golos.com.ua в рубриці «Читач запитує...».

АНОНС

22 листопада в приміщенні редакції газети «Голос України» відбудеться круглий стіл на тему «Реконструкція судової влади: реформа тільки починається». Запитання до учасників зібрання можна поставити за телефоном: 044 503-61-95 з 15.00 до 16.30.

Які в першу чергу ремонтувати дороги, визначатимуть обласні органи влади

Республіка Хорватія у рамках активізації відносин з Україною готова поділитися досвідом гармонізації законодавства зі стандартами ЄС, а також реінтеграції окупованих територій. Про це вчора в Києві заявив Прем'єр-міністр Хорватії Андрей ПЛЕНКОВИЧ під час зустрічі з Прем'єр-міністром України Володимиром Гройсманом, *повідомляє прес-служба КМУ*. А. Пленкович зауважив, що уряд його країни вже ухвалив рішення про організацію відповідного комітету, який очолить заступник міністра закордонних та європейських справ Хорватії

Санкції діятимуть, поки Москва не припинить агресію

За словами професора Берлінського інституту східноєвропейських досліджень Клауса Зегберса, одержавши можливість зустрітися з президентом США Бараком Обамою, лідери європейських країн обговорили актуальний перебіг подій.

Деякі ЗМІ назвали міжнародне турне Обама «українським». Однак європейські лідери також чекали від американського колеги пояснень, якими будуть відносини США та ЄС у трансатлантичному співробітництві.

У сфері зовнішньої політики, зокрема щодо антиросійських санкцій у зв'язку з агресією Росії на сході України та анексією нею Криму, теж було про що поговорити, адже дія санкцій спливає наприкінці року. Чи не станеться так, що ЄС продовжить обмеження, а США не зробить цього? Також постала проблема і з анонсованим запровадженням санкцій у зв'язку з військовими діями Росії у Сирії. Хай би який ЄС був незалежний у прийнятті рішень, але не таємниця, що свої дії Брюссель узгоджує з Вашингтоном...

Тож учасники міні-саміту в Берліні «посилали сигнали» за океан. І стосовно сан-

кцій відповідь на такий «сигнал» надійшла негайно. За повідомленням Білого дому, «лідери під час зустрічі в Берліні домовилися, що Москва повинна дотримуватися зобов'язань з виконання Мінських угод з урегулювання конфлікту в Україні. Зокрема домовлено, що обмеження Заходу, запроваджені проти РФ, мають діяти, поки Росія не виконає цих зобов'язань».

Отже, питання підтримки України, передусім у реалізації Мінських угод, у тому числі й через запровадження санкцій, у ЄС не знімається з порядку денного. Про це зазначила і канцлер Меркель: «Ми говорили про санкції, пов'язані з Україною».

Ми хочемо добитися прогресу в «Мінську», але зараз прогрес неочевидний».

Що стосується санкцій за сирійську воєнну операцію, то це питання... узагалі не порушувалося. Але політики наголошували, що тиск на Москву через її дії у Сирії здійснюватимуться.

Компроміси щодо відносин НАТО—ЄС теж досягнуті: лідери країн погодилися з важливістю «зміцнення Організації Північноатлантичного договору (НАТО) з виконання трансатлантичного порядку дня».

Наталія ПИСАНЬКА.

Берлін.

***

Під час прес-конференції у столиці Перу 20 листопада президент США Барак Обама заявив, що прагне досягти мирного врегулювання в Україні шляхом переговорів, перш ніж залишить свою посаду в січні. На полях саміту групи Азійсько-Тихоокеанського економічного співробітництва Барак Обама мав чотирихвилинні переговори з президентом РФ. «Я переконував його доручити своїм учасникам переговорів працювати з Францією, Німеччиною, Україною, щоб побачити, що ми можемо отримати до завершення мого терміну», — розповів він про зміст розмови з Путіним. Також під час прес-конференції Обама піддав критиці роль Ірану і Росії у громадянській війні в Сирії, *повідомляє Радіо «Свобода»*.

Вибори кандидатів

20 листопада одразу в двох країнах минуло під знаком запланованих на наступний рік виборів.

У Німеччині Ангела Меркель оголосила, що в разі перемоги Християнсько-демократичного союзу під час парламентських виборів (відбудуться наступної осені) вона вчетверте балотуватиметься на пост канцлера.

У Франції вперше в історії правополітичної партії «Республіканці» відбувся перший тур «праймеріз», під час якого громадяни шляхом прямого голосування визначилися, кого з висуваних цієї партії хочуть бачити наступним президентом. Несподівано 42,8% отримав колишній прем'єр Франсуа Фійон. Разом із ним у другий тур голосування, який відбудеться 27 листопада, вийшов інший експрем'єр — Алан Жюппе (26%), який закидав Фійону, що той має проросійські симпатії. Колишній президент Франції Ніколя Саркозі після поразки в першому турі «праймеріз» оголосив про завершення політичної кар'єри.

У Болгарії протестували проти мігрантів

У неділю у трьох містах відбулися масові протести проти незаконної міграції та розселення біженців у країні.

У Софії представники націоналістичних організацій вимагали закрити всі центри прийому біженців, а всіх мігрантів, крім родин із дітьми, вислати із країни через те, що вони поширюють епідемію і скоюють злочини. Протестувальники вимагали від влади посилити поліцейську присутність у районах, де перебувають біженці, і навіть створити народні патрулі для чергування в центрі Софії — районі, який називають малим Бейрутом. Такі само вимоги висунули й мешканці Варни. Вони привернули увагу влади до активізації дій провідників, котрі за величезні гроші таємними каналами проводять до країни нелегалів, а також вимагали позбавити всіх нелегалів статусу біженців. А понад 500 жителів міста Харманли, де розміщено один з найбільших центрів прийому біженців у Болгарії, зажадали від місцевої влади та уряду обмежити прийом біженців і заборонити їм виходити за межі місць тимчасового утримання. Протестувальники попередили: якщо влада не вживе заходів, то жителі будуть змушені блокувати важливі міські центри й міжнародні магістралі, котрі ведуть до Туреччини та Греції.

Олександр БЛИК.

В Індії — найбільша за останній час залізнична катастрофа

У неділю в Індії, біля населеного пункту Канпур у штаті Уттар-Прадеш, сталася залізнична катастрофа. За інформацією DW, поки відомо про щонайменше 133 жертви та понад 200 постраждалих — їх кількість ще може зрости.

Рятувальники працюють на місці аварії.

Через аварію з рейок зійшли і перекинулись 14 із 23 вагонів швидкісного потяга, три з них повністю зруйновані. Загалом у поїзді було майже 2,5 тисячі пасажирів. За результатами попереднього розслідування, причиною трагедії стало пошкодження колій, спричинене різницею літніх і зимових температур, *пише Times of India*.

Індійський телеканал NDTV повідомляє, що це найбільша аварія за останній час на індійській залізниці.

Фото
Xinhua/Укрінформ.

ДОВІДКОВО

Індійська залізниця, довжина якої 90 тисяч кілометрів, перевозить щодня майже 23 мільйони пасажирів у 12 тисячах потягів. Аварії із жертвами стаються тут відносно часто, адже чимала частина залізничного обладнання стара чи перебуває в незадовільному стані...

Антикорупційні демонстрації у Південній Кореї та Малайзії

Четверту суботу поспіль громадяни Республіки Корея виходять на вулиці й вимагають відставки президента Пак Кин Хе. В Сеулі сотні тисяч людей пройшли до резиденції голови держави з запаленими ліхтариками та закликами до відставки. Поліція оточила будівлю, щоб не пропустити протестувальників далі.

У неділю прокуратура РК офіційно висунула звинувачення подрузі президента Чхве Сун Сіль у шахрайстві, втручання у державні справи, змові з метою переведення грошей з неурядових фондів на власні цілі. Звинувачення пред'явлено і двом колишнім помічникам президента, яким інкримінують зловживання владою та передавання Чхве Сун Сіль державних таємниць. Один із помічників, за версією слідства, передав їй 180 урядових документів, 47 з яких були таємними.

Прокуратура повідомила, що президент країни була втягнута у злочинні дії своєї подруги і помічників. В її діях є ознаки корупції, однак

пред'явити звинувачення прокуратура не може, оскільки президент за Конституцією має недоторканність і може бути звинувачений лише в заколоті або державній зраді. Водночас спеціальна слідча група продовжить розслідування справи.

Група депутатів, не тільки з опозиції, а і з правлячої коаліції, закликає парламент до початку процедур з імпідменту президента.

Нагадаємо, що скандал навколо президента РК та її подруги виник у жовтні, коли журналісти знайшли старий планшет Чхве Сун Сіль. А в ньому — чернетки промов Пак Кин Хе, які та редагувала, та інші документи, до яких вона не повинна була мати доступу.

40 тисяч громадян Малайзії також вийшли на вулиці столиці через корупційний скандал. Протестувальники закликали прем'єр-міністра країни Наджиба Разака піти у відставку.

Керівник уряду опинився під вогнем критики ще торік у липні — після того, як

в американській газеті The Wall Street Journal було оприлюднено факт про переказ 700 млн. доларів з рахунків Національного фонду розвитку Малайзії в особистий банківський фонд прем'єра. Органи правосуддя підтвердили, що такий факт мав місце, однак не знайшли в цьому нічого протизаконного. Прем'єр усі звинувачення відкинув. Проте народ вважає інакше. Демонстрація відбувалася мирно і без ексцесів. Сам прем'єр-міністр в цей час перебував у Перу, на саміті Азійсько-Тихоокеанського співробітництва.

Справа про державний фонд I Malaysia Development Berhad (IMDB), створений для допомоги економіці Малайзії, розслідується також у США, Сінгапурі та Швейцарії. У позові міністерства юстиції США справу названо «міжнародною змовою з відмивання грошей», до якої причетні й малайзійські чиновники. Прізвище прем'єра не називається.

Ніна ГРЕКОВА.

У Чорногорії назвали терористів, які готували замах на прем'єра

Спеціальна державна прокуратура Чорногорії повідомила імена російських терористів, які готували переворот у країні та замах на прем'єр-міністра Міло Джукановича, поінформували чорногорська газета Vijesti і державне чорногорське телебачення. Це — Едуард Широков і Володимир Попов, яких вважають керівниками злочинної організації, котра готувала держпереворот у день парламентських виборів у країні, 16 жовтня.

За попередніми відомостями слідства, Широков і Попов ще восени 2015-го створили на території Чорногорії, Сербії та Російської Федерації групи, які мали вчинити «невизначену кількість терактів і замахів на представників влади Чорногорії». Додатково і вербуванням людей для цього, а також закупівлею необхідної зброї та обмундирування займався засновник радикальної організації «Сербські вовки» Александр Синджеліч. Саме він прилітав до Москви, де обговорював з «російськими націоналістами» план перевороту й одержав там понад 200 тисяч євро для купівлі автоматів і комплектів форм чорногорської поліції.

Керувати діями терористів у Чорногорії у день виборів доручили екшефу сербської жандармерії генералу

Братиславу Дикичу. Він зі спілниками повинен був після закінчення голосування 16 жовтня проникнути під виглядом чорногорських поліцейських до парламенту, захопити його й потім передати владу в країні керівникам однієї з опозиційних партій, оголосивши її переможцем на виборах.

Нагадаємо: ще до виборів Міло Джуканович стверджував, що РФ фінансує місцеву опозицію, яка проводила запеклу кампанію проти запланованого входження Чорногорії до НАТО. На ці обвинувачення глава прес-служби президента РФ у властивій Кремлю манері заявив: «Безумовно, ми категорично заперечуємо можливість офіційної причетності до будь-яких спроб організації якихось протиправних дій».

А тепер російський слід у невдалому путчі на території Чорногорії отримав конкретні підтвердження. Слідству належить ще дізнатися, з якими російськими службами пов'язані Едуард Широков і Володимир Попов. Не могли ж вони діяти самі по собі, а також заробити понад 200 тисяч євро на організацію перевороту в балканській країні, та й пройти десь спеціальну підготовку повинні були.

Олександр
ВОЛОДИМИРОВ.

Майдан змінив людей сильніше, аніж владу

Протести в Івано-Франківську проти припинення подішнім керівництвом України курсу на євроінтеграцію три роки тому розпочиналися практично одночасно з протестними акціями у Києві. Спершу кілька активних молодих людей, скоттактувавши у соцмережі, зібралися опівночі під Ратушею, щоб підтримати столичних незгідних. А відтак на Вічевому майдані «випис» чи не перший в Україні намет, встановлений подішнім депутатом міськради свободівцем Михайлом Малярчуком.

Згадуючи ті дні, громадський активіст експерт Інституту політичної освіти Тарас Случик каже, що все відбувалося абсолютно спонтанно. Якогось конкретного організатора не було, а була група людей, які вважали, що треба підтримати акції в Києві та засвідчити свою позицію з приводу відмови Януковича від євроінтеграції. У результаті виник «протестний рух, самоорганізований абсолютно». Тільки згодом цей процес почали очолювати політики, і він переріс у єврореволюцію.

Природний процес

Попри відсутність заздалегідь складеного плану, з масовістю проблем не було. У певний момент на вулиці Івано-Франківська молоді і студентів вийшло навіть більше, ніж у Києві. В один день під-

нялися студенти двох великих вузів — Прикарпатського національного університету та Івано-Франківського технічного університету нафти і газу. Складніше було з медуніверситетом, але згодом приєднався і він.

«Добре, що це був самоорганізований процес. Бо навіть якби забрали когось із нас, це не мало б жодного значення. Була достатня кількість різних лідерів і різних середовищ, які б могли продовжити протест», — розповідає Т. Случик. Хоча тут, на Прикарпатті, все було не так складно і небезпечно, як у центрі чи на сході країни. Органи місцевого самоврядування підтримували акції протесту організаційно і фінансово, проводили виїзні сесії на Майдані Незалежності у Києві. А місцеві силові структури займали вичікувальну по-

зицію, хоча при бажанні, напевно, могли піти і на жорсткі заходи.

Після перших смертей на київському Майдані наприкінці січня 2014 р. відбулося захоплення Івано-Франківської облдержадміністрації, голова ОДА Василь Чуднов покинув приміщення, що було сприйнято як «по суті, владна вертикаль посипалася». Остаточо ж це стало зрозуміло, коли люди почали захоплювати управління міліції та СБУ в Західній і Центральній Україні.

Т. Случик переконаний, що «захоплення силових органів не було скоординовано, а це був природний процес через дії влади, яка першою зробила силовий крок». «У Франківську на Майдані не було зброї. Ніхто ні в кого не стріляв. І ніхто, надіюся, про таке й не думав, — каже активіст. — Навіть коли було захоплення СБУ, там ніхто не постраждав. Там двері акції протесту організаційно і фінансово, проводили виїзні сесії на Майдані Незалежності у Києві. А місцеві силові структури займали вичікувальну по-

України він вважає організованим процесом, адже там були диверсійні групи.

До речі, після того як приміщення СБУ в Івано-Франківську перейшло під контроль протестувальників, багато людей заходило всередину, щоб просто подивитися. «Я на столі начальника СБУ знайшов дві книжки: Кримінальний кодекс і «Практическое пособие по организации государственного переворота» одного американського автора, — розповідає активіст. — Мені здається, що частина керівників країни так і думала, що це організований і структурований державний переворот».

Експерт називає три практичні здобутки в результаті тих революційних подій. По-перше, це — громадянське суспільство, яке не тільки критикує, а й пропонує шляхи вирішення проблем у різних сферах. По-друге, контроль за політиками — це стало модно і правильно. І, по-третє, складно уявити тепер масові фальсифікації під час виборів. На його погляд, політики зараз розуміють: якщо вони

перейдуть певну межу, то фаза від мирного протесту до жорсткого буде пройдена набагато швидше, ніж раніше. Власне, і ймовірність «третього Майдану», про який зараз багато говорять, залежить від перетину цієї межі: «Станом на сьогодні, я не бачу, щоб Президент чи Верховна Рада перейшли якусь межу, щоб люди зрозуміли, що треба виходити на Майдан. Але в будь-який момент все може змінитися».

Досвід Євромайдану і єврореволюції, на його думку, це стратегічно величезна перевага для країни, тому що «ми так позбавляємося патерналізму». Якщо після нездійснення завищених очікувань від помаранчевої революції все швидко повернулося на свої місця, то тепер у тій же ситуації багато людей тільки активізують свою діяльність, не надто сподіваючись на державу. Крім того, досвід людей, які були на Майдані, спостерігали за ним, є ще й «вакциною від ідей авторитаризму».

Тарас ТКАЧУК.
Івано-Франківськ.

ПОДРОБИЦІ

«Шулявська» — «Хрещатик». П'ять зупинок до Революції

Три роки тому, в такий само по-листопадовому неласкавий день, у середмісті Києва розпочався Євромайдан, котрий увійшов в історію не лише України як Революція Гідності.

Якщо їхати з редакції на метро, від «Шулявської» до «Хрещатика» п'ять зупинок. Не простих перегонів підземкою: зайшов, поштовхався, почитав, замислився, вийшов. З кінця 2013-го і по лютий 2014-го цей знайомий до останньої крапки у вагонних рекламах маршрут був для нас надзвичайним рейсом. П'ять зупинок до Революції. Якихось 15—20 хвилин, і ти потрапляєш начебто в інший світ: тільки що тишу порушувало мирне шурхотіння коліс проспектом Перемоги, а вже повітря вібрує-гримить революційним різноголоссям Майдану. Атмосфера диму, вогню, небезпеки і неймовірного... щастя.

Так, саме щастя у його масштабному вимірі було для нас із Сергієм Лавренюком тим Пегасом, що надихав після проведених на Майдані ночей на написання в номер репортажів про останні революційні події.

ЗАКІНЧЕННЯ
НА 8—9-Й СТОР.

Співали англійською, щоб нас почули на Заході

На перше народне віче викладачка Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Марина Соченко прийшла з альбомом для замальовок. Піднялася на пагорб над Європейською площею, заповненою людом, який, вимагаючи від чинної влади підписання Угоди про асоціацію з ЄС, тисячоголосно скандував: «Януковичу, підпиши», «Україна — це Європа», і взялася за олівець. Осінній дощ, переходячи у сніг, скоював руки, та художниця малювала розмай прапорів, людське море, що стікалося до Українського дому з бічних вуличок, промовців. «На Майдані з перших днів відчувалася неймовірна потужна, сильна, позитивна енергія, — каже Марина. — Можливо, тому Олександр Мельник, куратор художньої виставки «Україна від Трипілля до сьогодні», відкривши якої готувалася у Будинку художника, попросив мене написати щось для експозиції». Та, скоріше за все, пригадає авторка низки епічних полотен і майже 60 портретів учасників Революції Гідності, приходити на Майдан з мольбертом спонукало відчуття історичності моменту. Вже наступного дня Марина Соченко з мольбертом розташувалася на пішоходному мосту перед стелою Незалежності, звідки добре видно Майдан і все, що на ньому відбувається. І знову холод, дощ не дають малювати, перетворюють олійні фарби на калюжки, та зупинитися не дозволяє людська напруга, особливий стан художника, що межує з пророцтвом.

— Це було перед побиттям студентів, — розповідає Марина Соченко. — До мене підійшли двоє хлопців з Житомира, котрі спостерігали, як я малюю, і попросили щось написати на їхньому прапорі. Червоними олійними фарбами, щоб було добре видно на синьому жовтому тлі, пишу «Слава Україні», а фарба чомусь перетворилася на потічки, наче кров потекла...

Картина «Майдан. 29 листопада 2013 р.», написана того дня, відкриває книгу-альбом Марини Соченко «Обличчя Майдану. Живопис, графіка», що побажила світ у видавництві «Український пріоритет». Уже наступна картина «Ось вам Європа!» з'являється після силового розгону протестувальників, що стався 30 листопада. Тоді під ранок дві тисячі озброєних спецзасобами «беркутівців» оточили 400 майданівців, здебільшого студентів, які залишалися на Майдані, де «співали англійською, щоб почула Європа», і з кийками накинута на людей. Мітингувальників до крові били ногами, скидали на землю з постаменту монумента Незалежності, в хід пішли вибухові пакети. Озвірілі силовики переслідували протестувальників за кілька сотень метрів від Майдану, до самого Бессарабського ринку, а це, мабуть, добрий кілометр, і до Михайлів-

ського Золотоверхого монастиря. Саме там знайшли захист і порятунком мітингарі. «Беркутівці», на руках яких з'явилася перша людська кров, не посміли забігти в святую обитель і розташувалися в очікуванні жертв в автобусах. У ті ж хвилини тривожно обізвався монастирські дзвони, скликаючи людей на Майдан. «З часів монголо-татарської навали не будив монастир людей серед ночі», — каже учасник тих подій Микола Василів.

Лиш тільки благословилося на день і запрацював транспорт, на Михайлівську площу почав стікатися народ. Виправдовуючись за побиття студентів (тоді постраждало приблизно 80 осіб, котрі отримали травми та забої), влада заявила, що діяла в інтересах суспільства, бо треба було розчистити майдан для заїзду комунальників, які мали поставити, як сказав тоді в телезверненні до народу Янукович, «йолку». Суспільство ж остаточно переконалося в повній аморальності бандинської влади — події 30 листопада змінили акцент акцій протесту з проєвропейських на антиурядові та вивели на вулиці сотні тисяч осіб. Особливим було 1 грудня — тоді біля пам'ятника Тарасу Шевченку, в парку та на прилеглих вулицях, щоб звідти пройти Хрещатиком до Майдану Незалежності, зібрався мільйон

людей (такі дані отримані завдяки зйомкам акції безпілотними апаратами). Коли колона, скандуючи «Банду геть! Банду геть!», порівнялася з монументом Леніну, комуністи, котрі його охороняли, швидко зникли, а намети з серпасто-молоткастою символікою активісти зім'яли в лічені секунди. За тиждень на кам'яного ідола протестувальники, серед яких було чимало свободівців, накинули зашморг і скинули його з п'єдесталу. Ленін впав головою вниз, пробив тротуарну плиту і розколовся — відреставрована після попередньої спроби декомунізації голова, наче кинута на плаху історії, відкололася й відкотилася вбік. Навколо чулося: «Януковичу, ти наступний!» Ще кілька днів активісти розбирали шматки мармурового пам'ятника на сувеніри, а влада, не зрозумівши, що перемога Революції вже сприймалася людом як dokonаний факт, відкривала кримінальні провадження проти майданівців.

Усі ці події Марина Соченко замальовувала з натури. У її доробку картини «Софійська площа. 20.11.2013», «Віче 1 грудня 2013 року», «Йолка», «Барикада на Інститутській» та інші. Хтось із комендатури Майдану, побачивши замальовки й етюди художниці, запропонував їй зробити виставку у Будинку проф-

Український Гаврош — Радислав Шовкошитний.
Вул. Грушевського, 17.02.14.

спілок, де розміщувався штаб Революції.

— На другому поверсі, де мала бути «виставкова зала», частина вікон була вибита «беркутівцями», які вже намагалися проникнути у будівлю, й утеплена мішками з піском, — продовжує розповідь Марина Соченко. — 22 грудня, між чергуваннями на барикадах, експозицію відкрили. Багато з мітингувальників, які ночували в наметах, подовгу перебували на холоді, хворіли. І коли хтось закашлявся, інший сказав: «Хто там кашляє? Он уже лікарі (маючи на увазі «беркутівців») ідуть по Інститутській». Навколо сміх. Жарти допомагали у найскрутніші хвилини — і тоді, коли влада штурмом

намагалася взяти Будинок профспілок, КМДА, і тоді, коли ми стояли на відстані кулі. Якось, коли з травматикки прострілювали Грушевського, сотники відвели хлопців на безпечну відстань, на передовій дозволили залишитися священику і художнику, бо розуміли, наскільки важливі їхні функції.

— Коли наступали «беркутівці» і мені було страшно, трималася за олівець, і страх проходив, — каже художниця. — Тоді й почала малювати портрети майданівців.

Написала майже 60 обличчя Майдану — Юрія Вербицького, закатованого «тітушками» у зимовому лісі поблизу Гнідина, козацько-

го старійшини Йосипа Мигалія, письменника Володимира Шовкошитного, народного артиста України Миколи Кунцевича, Ігоря з Луганська, пораненого під час протистояння.

— Тоді багато хто не називав своїх імен чи прізвищ, люди боялися бути звільненими з роботи, переслідуваними, — пригадає художниця. — Тож коли запитала одного з майданівців, як підписати портрет, той сказав: «Слава Україні», а завідувачка експозиційного відділу Національного музею літератури України Оксана Деркач відповіла: «Напиши — Свобода».

Після виставки робіт художниці на вулиці, перед Будинком профспілок, її на Майдані вже знали майже всі. Особливо шанобливо ставилися до сміливої жінки-воїна козаки, тож часто погоджувалися позувати Марині Соченко.

— Якось хлопці, жартуючи, кажуть: «Намалюйте нашого бойовика». А того бойовика звали Валентин Добрий, та ще й за професією кондитер, — каже художниця. — Упорядковуючи альбом портретів, із здивуванням побачила, що в ньому представлена вся географія України — хлопці з Києва, Маріуполя, Луганська, Прикарпаття, Севастополя, Кременчука, Миколаєва, Хорола, Черкаса, Херсона, Вінниці, Львова. Це свідчення того, що тоді проти злочинної влади піднявся весь народ.

Марина Соченко продовжує роботу над майданівськими замальовками, зробленими на барикадах. Деякі з них датовані 18—20 лютого 2014 року, коли розстріляли Небесну Сотню — тими днями вона була в самому епіцентрі подій. Багато учасників акцій протесту просто з барикад пішли на східний фронт. І тепер справою своєї честі художниця вважає створення для історії і їхніх портретів.

Світлана ЧОРНА.

Це боротьба, яка гарантує
нашим нащадкам
не лише життя
в самостійній державі,
а й їхню безпеку

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Зламавши план Кремля «встановити тотальний контроль над Україною через маріонетку Януковича», не маючи інших варіантів, Росія міліарною силою, відвертою зброєю та армією пішли на Україну, зауважив А. Парубій.

За його словами, АТО — це продовження Майдану. «Бо коли була обезсилена армія, деморалізовані спецслужби, добровольці з Майдану стали на захист країни на таких само барикадах, постах біля Дебальцевого, Щастя, Маріуполя. Великою мірою саме вони стали ідеологічною основою цієї війни», — сказав він і додав: «Для мене це була і є боротьба за незалежність України. І коли мене питають: «А що ми зробили за ці три роки? Я відповідаю: Ми захистили українську незалежність, ми захистили українську самостійність».

Глава парламенту визнав, що в країні нині багато проблем, зокрема в економічній сфері. «Але час

війни, то важкий час, і неможливо передбачити, що під час війни може бути неймовірний економічний підйом. Адже нам доводиться давати великі кошти на армію, безпеку та реформувати, фактично заново створювати, українську армію. Важко думати, що в період війни можна робити якісь неймовірні економічні злами, але це боротьба, яка гарантує нашим дітям й онукам не лише життя в самостійній державі, а й їхню безпеку, добробут», — наголосив А. Парубій.

«Ми зупинили Путіна на Майдані, ми зупинили його на сході, і весь його план «русской весны» був повністю провалений. Увесь цивілізований світ об'єднався навколо України, і санкції злочинській імперії, яку очолює Путін, щодня знекровлюють і знекровлюють. А українські реформи, можливо, не так швидко, як цього би хотілося, але йдуть і дають результат», — додав Голова Верховної Ради.

Вл. інф.

Подвиг сміливців сколихнув країну

Президент Петро Порошенко звернувся до співвітчизників
з нагоди Дня Гідності та Свободи

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Критично важливою для нас була і все ще залишається підтримка Міжнародного валютного фонду, — зауважив П. Порошенко. — А Фонд ніколи не випикує солодких ліків. Тож я розумію, що ми зробили мимоволі боляче мільйонам родин. За це не гріх і перепросити. Але впевнений, що незабаром ефективність вжитих заходів відчуватиме дедалі більше людей. Наш економічний організм вже виписано із реанімації, і він демонструє ознаки одужання».

Грунт, на якому сходять паростки відновлення, ще недостатньо міцний, вважає водночас Президент. Нині дуже легко звести нанівець все зроблене й вистраждане, а ситуація розхитується не лише ззовні, а й зсередини. Метою Кремля, за його словами, є постійна внутрішня дестабілізація, анархія, отаманщина. Водночас очільник

країни закликав не таврувати усіх без розбору учасників масових акцій, бо в людей є підстави для невдоволення, і кожен має невід'ємне право на протест.

Петро Порошенко назвав основні, на його думку, досягнення, яких вдалося здобути протягом трьох років: формування нової патрульної поліції і незалежного антикорупційного бюро, запровадження електронної системи державних тендерних закупівель ProZorro і втілення децентралізації. А також декларування статків високопосадовців і початок відновлення доріг. «Хіба до Майдану все це було можливим», — запитує він.

Президент нагадав, що нам вдалося реалізувати 144 пункти плану дій з візової лібералізації, здійснивши при цьому низку надзвичайно важливих для нас самих реформ. Рада Євросоюзу одностайно ухвалила рішення, яким визнала повне вико-

нання Україною всіх зобов'язань і задекларувала чітку політичну волю надати нам безвізовий режим після узгодження внутрішніх процедур Європейського Союзу.

Переговори із лідерами інституцій та держав-членів Європейського Союзу дають підстави прогнозувати, що взаємоприйнятний компроміс між Україною, Євросоюзом та Нідерландами знайдеться, і ратифікація Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі завершиться, **передає прес-служба Президента.**

«Євромайдан, Революція Гідності і світла пам'ять Небесної Сотні безповоротно визначили європейський вектор України», — зауважив очільник країни. Насамкінець Петро Порошенко зачитував Вацлава Гавела. Мовляв, уряди, парламенти, президенти, навіть найкращі в світі, не здатні нічого зробити самі по собі, бо свобода й демократія передбачають участь всіх і кожного.

Вони віддали найдорожче за те, що не продається

Учора в Києві дуже стримано й без пафосу відзначили третю річницю Революції Гідності. Частину центральних вулиць до 7.00 перекрили. Для гарантування безпеки і порядку на вулицях міста було задіяно майже шість тисяч правоохоронців, а також кінологів й вибухотехніків. За словами глави Нацполіції Києва Андрія Крищенка, його підлеглі в тісному співробітництві зі СБУ заздалегідь відпрацювали різні сценарії й плани протидії різним надзвичайним ситуаціям. І справді, ре-агували швидко та професійно й на пакет із можливою вибухівкою, і на неадекватну поведінку деяких «товаришів»... Пильність була на високому рівні.

Із самісінького ранку містяни та гості столиці несли квіти на алею Героїв Небесної Сотні. Біля портретів загиблих запалили свічки, справили панахиду. Біля стели Незалежності, де в ніч на 30 листопада вартували порядку режиму Януковича побили студентів, зібралися учасники тих подій. Згадували ніч, яка, по суті, вивела сотні тисяч людей на Євромайдан, не тільки в Києві, а й в інших містах країни. Тривале протистояння громадян, які хотіли бачити Україну вільною, демократичною, європейською державою, та

влади, що відразу позбавила їх такої надії, закінчилося перемогою українців.

— Кров розстріляних на Інститутській змила Януковича і його банду із країни. Тоді, здавалося, все буде по-новому, — згадує активіст Майдану Віталій Моршевський. — Був неймовірний підйом і впевненість, що ми повернули собі свою країну, й тепер уже точно побудуємо гідну державу. Але раділи недовго... І ейфорія швидко минула, коли зрозуміли — боротьба за Україну тільки починається. Більшість майданів-

ців у перших лавах добровольців пішли на фронт, стали волонтерами — люди взяли на себе функції державних інституцій. Думали — тимчасово... І от уже третій рік воюємо. На жаль, не тільки з російським агресором.

Поки люди в скорботному мовчанні схиляли голови перед портретами Героїв Небесної Сотні, за кілька сотень метрів біля Нацбанку голосно мітингували під прапорами партії Рабиновича «обмануті вкладники». Учора їх було набагато більше, ніж напередодні. У колони ті, хто вимагають грошей та соціальної справедливості, збиралися на Майдані Незалежності, біля виходу з метро «Хрещатик». Потім струнками рядами рушили по Інститутській... І йшли вони не для того, щоб віддати данину пам'яті загиблим на Майдані співвітчизникам, а ... за грішми. От так учора на одній вулиці в центрі столиці зіштовхнулися (або хтось зіштовхнув, щоб нівелювати цей день) меркантильні інтереси з національною

гідністю, яка не продається. Символічно.

...Батько загиблого 20 лютого 2014 року дев'ятнадцятирічного активіста Євромайдана, Героя України Устима Голоднюка в інтерв'ю журналістам сказав: «Країна змінюється, але не так швидко, як нам би хотілося й не так швидко, як хотілося б героям Майдану. Надто повільно. Але, думаю, що народилася нова генерація, яка буде виховуватися на подвигах Героїв Небесної Сотні, й країна зміниться. Обов'язково зміниться. Я в це вірю».

Ольга ВІТЕР.

На знімках: біля Хреста Героїв Небесної Сотні відбулося спільне покладання квітів та поминальна панахида представників родин Героїв Небесної Сотні, поранених майданівців та активістів Революції Гідності.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Немає жодних вершин, які нація не може здолати...

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Ірина ГЕРАЩЕНКО,
Перший заступник Голови Верховної Ради
(із Фейсбуку):

— До 21 листопада і після... до 19 січня і після... до 18 лютого і після... Все до хвилини пам'ятаю. Не думаю, що сьогодні маємо право писати пафосні слова. Сьогодні — день молитви. Квіт ТІВ ТАМ... Вибачте, що це так мало зробили. Вибачте...

Ми мусимо змінити країну. Відірватися від мордору, змінити, на решті, систему, стати для ЄС очікуваним партнером, без якого Європа буде слаба. Нам потрібно дуже багато працювати. Всім.

Із Днем Гідності і Свободи всіх!..

Оксана СИРОЇД,
заступник Голови Верховної Ради:

— Євромайдан — це було питання боротьби. У той момент потрібно було обстоювати своє право, свою гідність. Щодня з'являлися нові страхи, нові надії. Не можна сказати, що було якесь одне сподівання або страх. Щодня люди розсували межі можливого своїми протестами. З іншого боку, розсувала межі можливого і влада, яка проявляла нові елементи терору проти своїх людей. Щодня ми прокидалися з новими сподіваннями. Напевно, головним було сподівання, і воно справдилося, — це віра в людей. Їхній прихований потенціал гідності, ідентичності. Це сталося. Але були і сподівання, які не справдилися. Я не думала, що люди, які прийдуть до влади на крові, і не лише майданівців, а й бійців АТО, за своєю риторикою будуть приховувати такий глибокий цинізм та банальні прагматичні інтереси і частково, на жаль, інтереси іншої держави-агресора. Це те, що маємо на сьогодні. Але це також битва, яка розпочалась на Майдані. Скільки вона триватиме — не знаю. Але треба боротися щодня.

Вікторія СЮМАР,
фракція «Народного фронту»:

— Я одною з перших була на Майдані. Надії і сподівання тоді були більші, ніж виявилася нинішня реальність. Вона частково пояснюється війною, а частково тим, що, на жаль, дуже багато людей, які сьогодні є у владі, так і не зрозуміли, про що була Революція Гідності.

Олег ПЕТРЕНКО,
фракція Блоку Петра Порошенка:

— Революція Гідності відбулась не лише в країні. Вона відбулась у наших душах, принаймні в моїй. Я не був «святошею» все життя, але після Майдану сталася переоцінка цінностей. Зворотного процесу я собі не дозволяю, власне, внутрішньої контрреволюції, яка, на жаль, відбулась у суспільстві. Люди на Майдані отримували поранення, віддавали життя точно не за таку країну, яка є сьогодні. Справді, багато чого змінилося в державі, якщо порівнювати з правлінням Януковича, але занадто велику ціну було заплачено. Відносно цієї ціни ми маємо вже жити у прекарній країні.

Але розчаровуватися зарано. Є надія, є внутрішній настрій, рішучість. Власне, в усіх,

хто був на Євромайдані, є внутрішнє відчуття, що в нас є незавершена робота. І ми її в будь-якому разі завершимо.

Прикро, що так повільно просувається розслідування злочинів на Майдані. Причин того багато, насамперед відсутність справжньої доброї волі всіх керівників прокуратури, які змінилися за ці три роки. На жаль, система не трансформувалася, вона не може карати собі подібних. І це прикро.

Оксана ЮРИНЕЦЬ,
фракція Блоку Петра Порошенка:

— Перші після відмови від євроінтеграції 21 листопада на вулиці вийшли студенти у Львові. У той момент я була головою фракції «УДАР» у Львівській обласній раді, мала активну позицію щодо подій у країні, євроінтеграції. Тому ми зробили заяву від фракції: те, що сталося, — неприпустимо, і ми будемо протистояти. Після цього я поїхала до Києва. Так почався Майдан. А далі було багато різних подій, дуже важких. Але ми вірили — все зміниться. На жаль, на Майдані загинув наш родич Роман Варениця. Богдан Сольчаник, який під час захоплення адміністрації подавав мені мегафон, — також у Небесній Сотні. Тому те, що відбувається сьогодні... Напевно, за три роки я б хотіла іншого результату. Я відчуваю, що ми всі співвідповідальні за те, що поки що не відбулися наші мрії. Так, ми змінили владу, але ми хотіли інших умов. Того ще не сталося. Але попереду ще багато роботи. Я завжди відчуваю тих янголів, яких нині з нами немає, вони допомагають нам вистояти у певних речах.

Зміни відбуваються так важко... Проте віра і надія, що все буде добре, є. Так, мені не раз хотілося скласти повноваження народного депутата, але я розумію: якщо не ми — то хто? Якщо в залі лунають якісь образи на чийсь адресу, я сприймаю це як руйнацію парламентаризму. Певні речі, які тут відбуваються, неприйнятні для мене. Тоді я йду на алею Небесної Сотні, помолюся біля образів хлопців, просто, щоб набратися сил і впевненості: треба вистояти.

Просто треба зрозуміти: країна починається з тебе, і треба відповідати за свої вчинки. Ставати таким, щоб на тебе дивилися і твоє звичаєве право працювало на всіх.

Єгор СОБОЛЄВ,
фракція Об'єднання «Самопоміч»:

— Для нас усіх величезна честь жити в цей час. Час пробудження людей, який згодом назвали Революцією Гідності. Це величезна віра в найкраще і величезна жертвність заради найкращого. Коли не було доброго лідерства, було тупцювання на місці під кийками «беркутівців», у мороз, було відчуття безвиході, люди все одно казали: все буде добре. І виграли. Нам назавжди треба це запам'ятати. Немає жодних вершин, перешкод, які нація не може здолати, коли вона в себе вірить і працює заради цього. Для мене це одні з найтрагічніших подій, бо я втратив друзів, але водночас і найкращий період у житті. Думаю, що пам'ятатиму цей час до кінця життя. Насправді значення Революції Гідності буде оцінено істориками набагато більше, ніж ми сьогодні відчуваємо. Це епоха, як повстання Богдана Хмельницького, як визвольні змагання Конавальця—Шухевича. Це неймовірний час.

На Майдан вийшла найактивніша, найпоінформованіша, готова до управління державою частина громадян. Суспільство євромайданівців було близьке до ідеалу. Але на Майдані були майже мільйон людей, решта кілька десятків мільйонів живуть іншим життям. Багато хто з них не вірить у зміни, думає, що хтось їм має щось дати. Багато хто готовий за гроші продавати гідність. І всі ці люди голосують. Це трагедія нашої демократії, яку я часто називаю клептократією. Ця клептократія здебільшого виникає не через Януковича, а через те, що десятки мільйонів готові з цим миритися. Вони не звикли не те що контролювати й управляти державою, а й до самої думки, що це їхня відповідальність. Вони вважають, що хтось має за них усе зробити. Мені здається, що нині ми б'ємося за душі й розум людей. Якщо люди віритимуть у себе, розумітимуть, що це їх відповідальність, що принципи не можна продавати за жодних обставин, держава дуже швидко стане успішною. Кожен справжній громадянин і є цеглинкою в побудові української

держави. Ця дорога дуже довга і важка, але вона під силу українцям.

Ігор ЛАПІН,
фракція «Народного фронту»:

— Майдан для мене розпочався з побиття дітей. Там я став бійцем сотні Євромайдану. Надія, яку покладав на революцію, — кардинально змінити країну. Але вона, на жаль, не досягла своєї мети в повному обсязі. Процес люстрації фактично завалено. Хороша ідея не люструвати чесних і порядних людей, які воювали, стала шпариною для негідників. Вони поїхали на три дні на екскурсію, отримали статус учасника бойових дій і тепер мають усі пільги. Законодавство, яке не дає можливості уникнути люстрації шляхом військового туризму, не ухвалюється роками. Люди виходили на Майдан не за хліб, не за гроші. Вони виходили через відчуття відсутності справедливості в державі. Нині частково це виправлено. Адаже будь-яка позитивна реформа, та само реформа МВС, ламається судами, які поновлюють на роботі чиновників, котрі захищали систему. Але повного відчуття справедливості немає.

Інший момент, якого революція досягла, — це право на виступ. Хоч би там як, а відбулося й перезавантаження влади. Ми ухвалили антикорупційні закони, які потрібно виконувати. Будь-який громадянин може зайти в Інтернет і подивитися, що в того чи іншого чиновника є. До того ж відповідальність за невідповідність статків способу життя і заробіткам може мати наслідки. Усі механізми закладено в законах. Утім, будь-яка реформа покаже свої результати через років десять.

Власне, коли я йшов на Майдан, розумів: роблю це не для себе, для дітей. Можна прожити життя і наслідити, а можна залишити слід. Я намагаюся залишити після себе правильний слід.

Світлана ЗАЛІЩУК,
фракція Блоку Петра Порошенка:

— Майдан зробив нас усіх кращими. У нас були одна червона лінія і одна барикада. Були величезна солідарність і об'єднання між людьми. Але так сталося, що сьогодні в нас з'явилося багато барикад і червоних ліній. Раніше було легше, ми виступали проти одного зла — скочування в авторитаризм, за європейську інтеграцію.

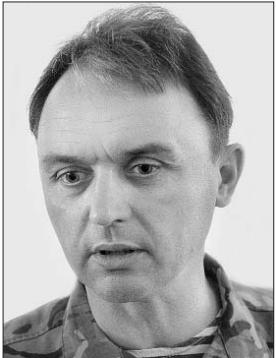
Тоді ми мало думали, проти чого ми, більше — за що ми. Мені здається, що запитання: «За що ми?» ділить нас сьогодні в парламенті набагато більше, бо в кожного своє бачення, як виходити з економічної кризи, вирішувати політичну ситуацію, як боротися з корупцією тощо. Але я й досі вважаю, що Євромайдан — це момент великого натхнення для нашого народу, країни, суспільства. Такий він для мене й залишиться, незважаючи на те, як далі розвиватимуться події. Я все одно вважаю, що це був історичний момент із точки зору визначення свідомого вибору курсу суспільства. Переконана, він незворотний, хоч би які були склад Верховної Ради, Президент, прем'єр. Народ визначився, куди він хоче йти. І це — головне.

Ігор ЛУЦЕНКО,
фракція «Батьківщини»:

— Євромайдан — це абсолютно інша епоха в житті країни. Це момент колосальних можливостей, коли все, що було знизу, можна поставити зверху і навпаки. Момент, коли розкривається потаємна, не проявлена душа країни. Така нагода була під час помаранчевої революції і значно більше її було в 2013—2014 роках.

Це був конфлікт між двома устроями країни, який продовжується й нині. Тоді ніхто не вірив, що буде новий Майдан. Конфлікт феодалного устрою, коли сатрапи у вигляді «Беркуту», наймані дружини придушували місцеве населення з тим, щоб влада могла збирати з нього данину. Але є частина громадян, які хочуть жити за іншими принципами, коли все відбувається на умовах домовленостей одне з одним. Люди здатні повстати, боротися. Очевидно, що цей конфлікт продовжуватиметься доти, поки не буде подолано феодалний спосіб життя.

Підготувала Олена ГОРБУНОВА.

У НОМЕР

Герої кулям не кланяються

«Уявіть собі, ви — в Парижі. Єлисейські поля, Монмартр, Ейфелева вежа, Тріумфальна арка, Пляс де Конкорд (тобто Майдан Злагоди). Раптом, що це? Барикади, «коктейлі Молотова», стрілянина, гранати, загиблі... А замість того, щоб сховатися від куль, натовп парижан на Майдані Злагоди співає «Марсельезу». Така картина може з'явитися хіба що в уяві якогось крейзанутого голлівудського режисера. Нормальний людини таке навіть не намаритися. Але ж усе це відбулося насправді. Щоправда, не в Парижі, а в центрі іншої європейської столиці — в Києві», — так починає розповідь про події осені 2013 — зими 2014 років письменник і психотерапевт Олександр Стражний.

Євромайдан... Що ж це було? Чого не вистачало традиційно обережному, стриманому українцеві, в якого завше хата скраю? За що він пішов під кулі? Ці запитання поставив сам собі дослідник, і, зібравши свідчення та інтерв'ю учасників акцій протесту, відповів на них у книжці «Менталітет Майдану», яка щойно вийшла друком.

Коли чинна влада відмовилася від підписання Угоди про асоціацію з ЄС, в різних містах країни пролунали заклики не чекати на вибір Президента, а самим вирішувати долю країни.

Зіставляючи події в різних країнах, Олександр Стражний каже: «Російська ментальність це — «Від нас нічого не залежить, усе вирішити пан». Українська ментальність — «Я сам собі господар і сам зроблю життя таким, яким хочу».

— Якщо перед Майданом малювали психологічний портрет українця, то він поставав обережним, консервативним, хазяйновитим, хитрим і також свавільним, демократичним і волелюбним. Водночас українці сприймалися і як люди, що балансували між прагматизмом і безкорисливістю, працьовитістю і лінощами, індивідуалізмом і колективізмом, — зазначає Олександр Стражний. — Але в листопаді 2013-го в українській ментальності спрацювала прихована пружина, спрацювала так, як ніхто не міг передбачити. Баланс між пасивністю й ініціативністю схилився в бік дії.

Ще 17 листопада люди, відстоюючи європейський шлях розвитку країни, масово вийшли на акції протесту. Тоді на виступ львів'ян ніхто не звернув увагу: ні влада, ні політики.

— А даремно, — підкреслює дослідник. — Адже світосприйняття «хай правителі йдуть за нами, а не ми за ними!» давно закарбовано в архетипах українського менталітету.

— Перший тиждень Майдану показав, — продовжує Олександр Стражний, — що українці добродушні і терплячі доти, поки з ними не починають поводитися, як із бидлом. З'ясувалося, що вони не терплять, коли їм брешуть. У ніч на 30 листопада по-звірчому побивши студентів, влада хотіла залякати людей і в такий спосіб поставити крапку у протестному русі. Така стратегія перевірена багатьма диктаторами світу. Однак у нас вона не спрацювала. Перші приклад відсутності страху показали ченці Михайлівського монастиря, надавши притулок жертвам розгону. Якою була б реакція «нормальних» людей? Додому! Подалі від неприємностей! А що зробили українці? Не минуло і півтори доби, а на Майдані замість кількох сотень уже стояв мільйон.

Українським феноменом виявилася і небачена ніде у світі сміливість стати під кулі з дерев'яним щитом під час події 18—20 лютого, жертвувати собою заради ідеї.

— Почуття високої Гідності, Порядності, Самопожертви, Честі, Взаємодопомоги — все це складові нашого менталітету, який проявився під час Революції, — зазначає письменник.

Світлана ЧОРНА.

Країна починається з тебе, і треба відповідати за свої вчинки

27 листопада 2013 року. Київ, мітинг за євроінтеграцію біля Кабміну.
Олег Тягнибок, Арсеній Яценюк, Віталій Кличко.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

27 листопада 2013 року. Київ, Майдан Незалежності.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

29 листопада 2013 року. Київ. Українці створили живий ланцюг з Києва до найближчого кордону з ЄС.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

1 грудня 2013 року. Київ, сутички біля адміністрації Президента.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

«Шулявська» — «Хрещатик». П'ять зупинок

ПОЧАТОК НА 5-Й СТОР.

Нашим бажанням знову опинитися там, де в чад палаючих для зігріву бочок з дровами тонко вплітався аромат імбирного чаю...

Втома насувалася наприкінці робочого дня. Хотілося опинитися в чистому ліжку, в домашньому затишку і комфорті, а не міряти кроками периметр Євромайдану, зіщулюючись від холоду і вологого вітру, від лихих — навіть через скельця захисних шоломів — поглядів так само змерзлих і від того ще лихіших «беркутів». Хотілося просто спати, а не дрімати по півгодини десь у наметі нових приятелів чи в актовому залі Будинку профспілок, де всі проходять між рядами крісел встеляли змучені протестувальники. Цей «розкішний відпочинок» час від часу переривався наказом: «Підйом. Шикуйся на вихід!» — і нова хвиля перемерзлих на вулиці людей припадає до підлоги. Тишу напівсонного царства порушують приглушені звуки піаніно: на сцені невідомий музикант грає якусь чудову мелодію... Неповторний кадр для кінофільму: розкидані на підлозі в позі ембріонів тіла і пронизливі до глибини душі акорди...

Одне слово, дорогою з роботи зігріває думка: «Сьогодні ніччю вдома». Зігріває до п'ятої зупинки. І тут ноги самі виносять на поверхню, туди, де вирує Майдан, де дух не символічної, а дуже конкретної свободи швидко розганяє втому і підступне бажання припасти до подушки. «Побуду годинку і поїду», — обіцяю родині, занепокоєній моєю тривалою вахтою на Майдані. Обі-

цяю начебто твердо, але «годинка» чомусь знову затягується до ранку, до першого поїзда метро, і черговий на вході в редакцію співчутливо пропонує гарячого чаю...

Так триває до ночі на 30 листопада. О 1-й друзі силоміць виводять за периметр Майдану: «Революція тільки почалася. Не розслабишся, не відпочинеш, не побачиш її закінчення...». (Слушна, між іншим, порада. Хоча фінішу революції ми поки що не помітили. Можливо, занадто розслабилися після подій кількарічної давності?). Так я прогавила першу спробу розігнати Майдан — жорстоке побиття студентів. За те «пошастило» з другою — у ніч на 11 грудня. А потім з наступними — січневою атакою «Беркуту» на Грушевського, лютевим жакіттям на Інститутській (про все це буквально з місця подій ми розповідали на сторінках газети). Хоча чому пошастило в лапках? Жива... І Сергій Лавренко нівроку, і наші доблесні фотокори...

Вціліли і наші колеги з «Голосу України», котрі також не оминали п'яту зупинку і шовечора по кілька годин чергували на Майдані, возили продукти, робили канішки і зігрівали протестувальників гарячим чаєм-кавою, а головне, співучастю у Революції Гідності. До речі, робити це нам було багато важче, ніж представникам інших ЗМІ. Вину за публікацію в газеті «диктаторських законів» від 16 січня чомусь — чи то з необізнаності, чи то просто з лукавства — дехто поклавився переказати на журналістів «Голосу України», хоча це так само далеко від правди, як Ростов-на-Дону від Брюсселя. Втім, цей наклеп уже давно густо заповишився пилом:

Ніч на 30 листопада 2013 року. Бійці спецпідрозділу міліції «Беркут» розганяють учасників акції на підтримку євроінтеграції України на Майдані Незалежності в Києві.

Фото Володимира ГОНТАРЯ/УНІАН.

24 листопада 2013 року. Донецьк, акція на підтримку підписання Угоди з ЄС.

Фото Ліни КУЩ.

25 листопада 2013 року. Луцьк, акція на підтримку євроінтеграції.

Фото з сайту «Волинські новини».

25 листопада 2013 року. Євромайдан у Рівному.

Фото Олександри ЮРКОВОЇ.

25 листопада 2013 року. Тернопіль, мітинг за євроінтеграцію України.

Фото Любові ЛЕВИЦЬКОЇ.

до Революції

сатисфакцію ми одержали, коли «Голос України» став найпопулярнішим виданням спротиву: саме публікація на його сторінках революційних рішень тодішньої опозиції проголосила перемогу Євромайдану.

...Ще одна, майже інтимна подорож, про яку не писалося у щоденних репортажах «Голосу України». Якось мені доручили передати певну суму на потреби Майдану. «Певна сума» ледве вмістилася в мою далеко не дамську сумочку. На виході з редакції згадала, що особистих грошей у мене нуль цілих і нуль десятих. Телефоную з прохідної до Наталі Яременко: «Позич 50 гривень». Наталка в курсі моєї «передавальної місії», тому широко сміється: «Ви — як Цюрупа». Я справді відчуваю себе у ролі наркома продовольства, котрий за радянською міфологією привіз ешелон зерна, а сам знепритомнів від голоду. Єдина різниця, це не легенда, а чистісінька правда: повна торба грошей, і порожній, наче на глум, гаманець...

П'ять зупинок до Революції. П'ять перегонів до свіжого вітру Свободи і Гідності. Звичайно, це суб'єктивні враження, густо замішані на зрозумілій для більшості «ностальгії» за тими незабутніми днями. Насправді Майдан не вкладається у географічні параметри. Між ним і людиною немає зупинок. Просто результат Революції залежить від кожного з нас. Від нашого духу Свободи. Від нашого відчуття людської і національної Гідності.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

26 листопада 2013 року. Луганськ, мітинг на підтримку євроінтеграції.

Фото з архіву «Голосу України».

Державній фіскальній службі Хмельницької області вдалося легалізувати чотири тисячі найманих працівників, у 119 підприємств виявили «тіньові» зарплати та інші незаконні доходи. Після перевірок нараховано 14,7 млн. грн., *підрахувала наш власкор Ірина Козак*

До Дня Гідності та Свободи в фойє Закарпатської ОДА розгорнули оновлену фотоекспозицію часів Революції Гідності. На роботах закарпатських фотокорів — ужгородський Євромайдан. До кінця тижня відвідати експозицію може кожен охочий, *переконує наш власкор Василь Нитка*

Узяли курс на відродження електротранспорту

У Дніпрі взято курс на відродження муніципального електротранспорту, знищеного, за словами міського голови Бориса Філатова, за попередньої влади на догоду маршрутникам, у яких було потужне лобі в міській раді. Як зазначив Борис Альбертович на зустрічі з колективом депо № 1 КП «Міськелектротранспорт», він зробить усе, щоб у міських тролейбусах і трамваях їздити було не тільки комфортно, а й модно. Цьому сприятиме святковий настрій у салонах, який забезпечуватимуть одягнені в уніформу вагоноводи, наявність Wi-Fi та інші фактори.

Приводом для зустрічі міського голови із транспортниками став 55-річний ювілей депо, яке справді переживає не найкращі часи. У колективі через мізерні зарплати давно утворилися кадрові прогалини. Щоб одягти в уніформу водіїв і вагоноводів, не кажучи вже про те, щоб надихнути їх на створення святкового настрою в салонах, потрібно спочатку знайти фахівців... Погане ставлення до міського електротранспорту попередників нинішніх хазяїв муніципалітету Дніпра призвело не тільки до дефіциту водіїв,

кондукторів, механіків, а й до занепаду матеріальної бази. З міських доріг зникли не просто машини, а цілі маршрути, рейки тощо. Оголошуючи стратегічний курс на відродження комунального електротранспорту, Борис Філатов сказав про те, що дав завдання своїм фахівцям «відшукати можливість» для підвищення зарплати працівникам на підприємствах. Але, зрозуміло, що не тільки матеріальний стимул вдихне життя в багатостраждальний електротранспорт, а й відновлення рухомого складу,

яке вже розпочалося. Першою ластівкою нової ери пасажирських перевезень Дніпра Борис Філатов назвав тролейбус Белкомунмашу (на знімку), що прибув напередодні в розпорядження депо № 1. За ним з'являться й інші — усього 13. За словами міського голови, він і надалі має намір співпрацювати з білоруськими виробниками громадського транспорту. «На мою адресу вже звучать нападки та обвинувачення в непатріотизмі, тому що ми віддали перевагу закордонному. Мовляв, в Україні теж виготовляють тролейбуси, і потрібно давати можливість заробляти співвітчизникам. Але ми не бачимо рівних Белкомунмашу за співвідношенням ціни і якості, за здатністю та готовністю надати весь комплекс послуг, що включає також гарантійне технічне обслуговування і навчання водіїв. Ми нині ведемо

переговори про придбання тролейбусів у лізинг. Наші білоруські партнери готові продати нам машини навіть у кредит. Від українських виробників схожих пропозицій немає», — сказав Борис Філатов.

Торік місто вже придбало 11 тролейбусів, але не білоруського виробництва. Вони збираються фірмою «Литан» на території Південмашу, у тому числі з білоруських комплектуючих і, на думку

міського голови, значно поступаються машинам Белкомунмашу якістю.
Ольга ПЕРОВА.
Дніпропетровська область.
Фото автора.

Найефективніше «запрягають» сонце на Вінниччині

Ще одну сонячну електростанцію «Балки» потужністю сім мегават уведено в експлуатацію на Вінниччині. Станція розташована у Барському районі, її потужність найбільша порівняно з уже діючими аналогічними об'єктами. «Запрягти» сонце вдалося завдяки співпраці місцевої влади, інвесторів та генпідрядної компанії «Подільський Енергоконсалтинг». За словами голови Вінницької ОДА Валерія Коровія, п'ять відсотків від річного споживання електроенергії в регіоні отримують з відновлювальних джерел.

— За активністю будівництва потужностей сонячних електростанцій Вінницька область випереджає інші регіони, — каже директор компанії «Подільський Енергоконсалтинг» Сергій Шакалов.

— Насамперед тому, що тут створили належні умови для інвесторів. У Барському районі сформовано вузол генерації із діючих станцій «Бар», потужністю 6,05 мегават, «Верхівка» (2,8 МВт) і но-

вої станції «Балки» (7 МВт). Роботи з монтажу нових панелей ще тривають. Після їх завершення, як пояснив Сергій Шакалов, сумарна потужність цього вузла становитиме майже 22 МВт. Фахівці «Подільського Енергоконсалтингу» прогнозують, що до кінця 2016-го у регіоні генеруватимуть двадцять відсотків від загальної потужності сонячної електроенергії, що виробляється в Україні.
Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

Безпілотник школяра

Учень Горбівської школи Куликівського району Артем Яковлев став переможцем Всеукраїнської науково-технічної виставки-конкурсу молодіжних інноваційних проєктів «Майбутнє України». І переміг він, створивши безпілотник, що може використовуватися для виконання бойових завдань у зоні АТО.

Хлопця виховав гурток юних дослідників Малої академії наук та авіамоделний гурток Чернігів-

ського центру науково-технічної творчості учнівської молоді, що діє в сільській школі. Спонсором проєкту

юного винахідника виступив голова фермерського господарства Віктор Труш.
Василь ЧЕПУРНИЙ.
Чернігівська область.
На знімку: Артем Яковлев з науковим керівником Віталієм Дедковим демонструє свою роботу. Фото Катерини МУРАШКО.

Злодіїв знайшли за недопалками

Поліція Херсонщини знешкодила злочинне угруповання, яке спеціалізувалося на розкраданні меліоративного господарства. Протягом місяця двоє співників примудрилися видерти «з м'ясом» кабелі, якими підключалися до електромереж вісім дренажних станцій у Скадовську та біля сіл Радгоспне, Лиманське, Володимирівка, Красне. Кабелі, вивезені з місць злочинів на «Жигулях», потім обпалювали, мідну сердцевину продавали на брукт.

Щоразу злодії працювали у рукавичках і вправно ховалися від свідків. Але при цьому залишали біля свердловин купу свіжих недопалків. Тож коли співробітники кримінальної поліції перевіряли по селах раніше засуджених за аналогічні злочини, особливу увагу звернули

саме на тих, хто палить цигарки певних марок, недопалки яких вилучили на місцях злочинів. Так вони вийшли на двох тушешних безробітних. І порівняльний аналіз генетичного матеріалу з речових доказів підтвердив: то були саме їхні недопалки. Телефонна компанія та-

кож надала довідку про те, що сигнали мобілок підозрюваних під час набігів на свердловини саме там і реєструвалися. Поліцейські відшукали і покупця міді — той упізнав її збувачів.

Суд Скадовського району Херсонщини відправив обох вандалів до колонії на п'ять років і сім місяців. До того ж їм доведеться відшкодувати завдані збитки та сплатити 15,511 тис. грн. за експертизи.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.
Херсонська область.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Став затишним Будинок культури

День працівників сільського господарства у Пушкарівці Верхньодніпровського району Дніпропетровської області, як і всі свята громади, відбувся у місцевому Будинку культури. У нещодавно відремонтованому приміщенні комфортно почувалися і місцеві аграрії, і сільські артисти та гості. До недавнього часу тут протікала стеля. Дах будівлі вже не перший рік потребував ремонту, тож було виготовлено проєктно-кошторисну документацію. У сільській скарбниці бракувало коштів, проте перевиконання бюджету дало змогу замінити старий шифер на даху на металопрофіль.

Олена ЧЕРНЯВСЬКА.
Дніпропетровська область.

Нові «шуби» для фасадів багатопверхівок — коштом громади

У Кременчуці, що на Полтавщині, за сприяння міської влади завершують утеплення будинку № 4 по провулку Правобережно-

му. Стару п'ятиповерхову панельку вдягли в нову «шубу». Залишається виконати лише деякі роботи з косметичного ремонту. За словами мешканців згаданої «рукавички», в їхніх квартирах помітно потеплішало, адже раніше вони постійно скаржилися на холоднечу.

Утеплення згаданого будинку включили до відповідної міської програми, що фінансується зі скарбниці громади. Загалом нинішнього року тут за рахунок міського бюджету в такі «шуби» одягли шість

багатопверхівок. Термо-модернізацію чотирьох із них виконали повністю, двох — частково. Програма діятиме й наступного року.

Василь НЕЇЖМАК.
Полтавська область.

Декомунізація триває

Депутати Кіровоградської обласної ради на черговій сесії ухвалили рішення про перейменування кількох сільських рад області в рамках виконання вимог законодавства про декомунізацію. Зокрема, в Бобринецькому районі Володимиро-Іллінська сільрада відтепер буде Априлівською, Куйбишевська — Благодатненською, Свердловська — Златопільською, Червонозорівська — Кривоносівською. Ленінська сільрада Маловисківського району називатиметься Копанською, Кіровська сільрада Долинського району — Боківською, Котовська сільрада Гайворонського району — Покровською. А Дмитровська селищна рада м. Олександрія стала Олександрійською.

Петро МЕЛЬНИК.
Кіровоградська область.

У НОМЕР

Геннадій МОСКАЛЬ:
«Слідству ГПУ
потрібен від мене
не фактаж
про злочини,
вони хочуть, щоб я
злив джерела своєї
інформації»

Допит Геннадія Москаля у справі про злочини під час Революції Гідності у ролі свідка призначено, згідно з повісткою Генеральної прокуратури України, на 5 грудня нинішнього року. Однак голова Закарпатської ОДА заявив на своєму офіційному сайті, що йому «незрозумілі претензії, які висловлює керівник департаменту розслідувань ГПУ Сергій Горбатюк». У зв'язку з цим Г. Москаль запитує: «Де результати кримінальних проваджень щодо найбрутальніших злочинів в Україні періоду Революції Гідності? Кого затримали? Кому на решті оголосили судовий вирок?».

Далі нинішній керівник Закарпаття продовжує: «Тимчасова слідча комісія Верховної Ради України (ТСК), яку я очолював, будучи народним депутатом, ще у квітні 2014 року передала до Генпрокуратури свої матеріали. Результати роботи ТСК було розбито на 24 епізоди, за 22 є чіткі висновки, а за двома ми не знайшли доказів. Є епізоди дуже прості для розслідування, їх може довести до суду навіть першокурсник юридичного факультету».

ДОСЛІВНО

«Головне те, — заявляє Г. Москаль, — що пана Горбатюка не цікавить фактаж щодо підпалу Будинку профспілок, він хоче, щоб я злив свої джерела інформації. Однак повідомляю, що, по-перше, народний депутат (а я очолював ТСК саме в цьому статусі) за законом має право не розкривати джерела інформації. А по-друге, жоден оперативник ніколи не здасть людей, які надають йому інсайдерську інформацію».

Відтак автор заяви наводити конкретні приклади, зокрема, щодо зупинки метрополітену 18 лютого 2014 року. І все-таки Г. Москаль запевняє: 5 грудня приїде на допит, але просить «доповісти громадськості хоч про якісь реальні результати слідства».

За кілька днів до цього, говорячи про низку високопосадовців, яких найближчим часом можуть допитати, Сергій Горбатюк повідомив: «Є низка осіб, яких викликано на допит».

«Іхні прізвища — у списку слідчого ГПУ.... Єдине, що можу сказати, це те, що тривалий час на допит не з'являється за викликами Геннадій Москаль, якого ми неодноразово запрошували», — зазначив він і додав, що офіційних пояснень від нього про причини неявки не надходило.

Василь НИТКА.
Закарпатська область.

Захисники повертаються до повноцінного життя

Учасники АТО, які на війні стали інвалідами, взяли участь у Всеукраїнських змаганнях «Ігри Героїв», які відбулися у Львові. На турнір приїхали 25 спортсменів з різних областей України, з них 13 — із Львівщини.

Колишніх воїнів, які повертаються до повноцінного життя і служать взірцем для молоді, привітали в. о. міністра охорони здоров'я Уляна Супрун, міський голова Львова Андрій Садовий.

Як заявив на відкритті «Ігор Героїв» начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук, дуже важливо допомогти пораненим воїнам у соціальній адаптації та реабілітації, дати їм можливість знайти себе у мирному житті.

Організатором змагань з функціонального багатоборства виступила громадська організація інвалідів-воїнів АТО «Пульс життя». У програмі —

підтягування, лазіння по канату, віджимання, вправи з гирею, підймання штанги. Львівським «Іграм Героїв» передували змагання у Харкові, Києві, Миколаєві та Дніпрі. Кращі з кращих наступного року візьмуть участь у міжнародних змаганнях людей з інвалідністю, які відбудуться в Канаді.

Богдан КУШНІР.
Львів.
Фото Євгена КРАВСА.

РЕГІОН: ЖИТОМИРЩИНА

Минуле не дає права на поразку

У селі Базар Народицького району вшанували пам'ять полеглих учасників Другого зимового походу Армії УНР. 95 років тому, 21 листопада 1921-го, тут було розстріляно 359 повстанців, яких узяла в полон більшовицька кавалерія Г. Котовського. Вони відмовилися перейти на службу до Червоної армії. У виступах біля пам'ятника, встановленого 2000 року за кошти українців із Великої Британії, зазначалося, що наслідки поразки тої спроби відвоювати незалежність України були жахливими: голодомори, репресії. Боротьба триває й тепер, і ми не маємо права на поразку. Серед тих, хто прибув до Базара вшанувати пам'ять загиблих, були й учасники Всеукраїнської наукової конференції «Проблеми дослідження українського визвольного руху ХХ століття». Вона була присвячена 95-річчю Другого зимового походу і 75-річчю Поліської Січі, центром якої було місто Олевськ на Житомирщині. У заході взяли участь науковці зі Львова, Києва, Острога, Рівного.

Розпродував радіоприлади

До п'яти років позбавлення волі засуджено військовослужбовця за контрактом однієї з військових частин, що дислокується на Житомирщині. Встановлено, що капітан, який мав вільний доступ до приміщень, де зберігалися спеціальні військові радіоприлади, протягом грудня минулого — лютого нинішнього року виніс і реалізував майна на суму понад 200 тис. грн. Обвинувачений свою вину визнав у повному обсязі та під час судового слідства відшкодував частину завданих ним збитків на суму понад 19 тис. грн. 3 обвинуваченого ще мають стягнути 181,5 тис. грн.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.

ФОТОФАКТ

Під час санкціонованого обшуку в квартирі 34-річного мешканця Рівного правоохоронці виявили та вилучили два пістолети та гранату Ф-1, які він зберігав у сейфі. Чоловік пояснив, що зброю знайшов. Про це «Голосу України» повідомили у відділі комунікації поліції Рівненської області.

Бойовики ведуть вогонь з ясинуватської розв'язки

Останню добу (станом на ранок 21.11) зменшилася кількість ворожих обстрілів. За даними прес-центру АТО, окупанти 15 разів відкривали вогонь по наших військових. На маріупольському напрямку з озброєння танків, БМП, 82-міліметрових мінометів терористи вели вогонь по Красногорівці. З гранатометів і стрілецької зброї вони били також по Новотроїцькому та Водяному. На донецькому — гатили з мінометів і гранатометів по Луганському та Авдіївці. На луганському напрямку з тих самих видів озброєння було обстріляно Макарове, Жовте, Кримське і Трьохізбенку.

«Наші військові відбили атаку ДРГ противника в районі Трьохізбенки. Командир ухвалив рішення взяти їх у полон, намагалися обійти, але з того боку наших було помічено. Для підтримки своєї ДРГ ворог відкрив вогонь з АГС. Взяти в полон їх не вдалося. Але окупанти, тікаючи, залишили зброю», — заявив ЗМІ речник прес-центру штабу АТО Леонід Матюхін.

Яка ситуація на передовій, розповів боець ЗСУ (місце дислокації — околиці Донецька): «Останню добу ситуація стабілізувалася. Кількість обстрілів зменшилася. Напевне, орки чекають на черговий гумконвой. Однак провокації тривають. Уночі ворожа ДРГ намагалася застати нас зненацька. Однак вдалося вчасно їх помітити. Після декількох хвилин бою вони відступили. Неподалік нас — Авдіївська промзона. Ворог не припиняє спроб відбити стратегічну територію. Наші побратими тримаються і дають гідну відсіч. На жаль, є «трьохсоті», один «двохсотий». Більше додати нічого...».

Встановили пам'ятник велосипеду на... стовпі

Всесвітній день пам'яті жертв ДТП, який цього року припав на 20 листопада, сумчани відзначили креативно — підняли на самісінький вершечок стовпа, розташованого навпроти міськради, помаранчевий велосипед.

Так керівникам Сум вирішили нагадати, що минуло вже чотири роки після затвердження міської цільової програми «Два колеса», але в обласному центрі так і не облаштували обіцяних велодоріжок. А це, переконані активісти, напряму пов'язано не лише зі здоров'ям сумчан, а й із мінімізацією кількості ДТП. Тому й вимагають закласти кошти на реалізацію програми «Два колеса» у бюджеті міста на 2017 рік.

Володимир ЧЕРНОВ.

Сумська область.

Цех усуне частину проблем

У Рубіжному запрацював центральний цех обробки і сортування пошти. Необхідність у ньому була величезна, адже вся матеріально-технічна база залишилася в Луганську, а старі вузли з обробки пошти не були розраховані на обласні масштаби. Створення такого структурного підрозділу розв'яже частину проблем.

— Тут достатньо приміщень, є окремий охоронюваний двір, створено чудові умови для роботи сортувальників, — розповідає керівник Луганської дирекції «Укрпошти» Світлана Овчаренко. — Нині є можливість одразу оперативно обробляти кореспонденцію, періодику, товари, які надійшли поштою. Новий цех здатен взяти на себе навантаження декількох віддалених пунктів. Він розрахований на цілодобову роботу.

Коментуючи подію, у Генеральній дирекції «Укрпошти» зазначили, що Луганська область повертається до загальноукраїнської дворівневої системи обробки пошти. Передусім це поліпшить внутрішньорегіональне експедирування.

Павло ВОРОНЦОВ.

Луганська область.

Україні вигідно експортувати молочну продукцію до держав пострадянського простору. Передусім — до Казахстану, Грузії, Молдови, Азербайджану, Вірменії, де ціни вищі від світових. Водночас у об'єднаній Європі поки що для нас особливих перспектив немає, тому що в ЄС існує надлишок молока від місцевих виробників. Дуже великий і цікавий ринок Африки та Азії, але на нього націлені всі: там продають і Євросоюз, і Америка, і Океанія. Ці та інші тенденції стануть темами обговорення ІХ Всеукраїнської конференції «Молочний бізнес-2016», що відкривається 24 листопада у Києві — *ІнфАгро*

То сушило, то сніжило, то «било» гривнею...

ПІДСУМКИ

А вони все одно встановлювали свої рекорди з врожайності, валу зібраного і вирощеного. А ще — з вміння виживати. І викручуватись із будь-яких ситуацій. І у терпінні, працездатності, незбагненній витривалості... Хоча все це цифрою статистики не виміряти, і в загальні показники роботи аграрного сектору не втиснути. Але дуже часто саме на отих згаданих «рекордах» тримається аграрний сектор. Причому незалежно від того, чи це фермер трудиться на своєму клаттику, чи інвестор обробляє десятки тисяч гектарів.

Працювали важко

Станіслав Соловій у морі тих проблем — як маленьке зернятко серед величезного живного поля. На фоні загальних успіхів Хмельниччини про нього навряд чи хтось колись і згадає. І урожай, який він збирає, практично не помітний на тлі мільйонів тонн зернових, що засипала до засіків область. Але ж не будь отого кожного маленького зернятка — не було б і величезного короваю. То чому б і про нього не сказати добре слово?

Не тільки у своїх Райківцях, що у Хмельницькому районі, а й в області Станіслав Мар'янович був одним із перших, хто вирішив стати фермером. Скоро вже й чверть століття (навіть самому не віритись у таку цифру), як створив своє фермерське господарство «Апіс». У ті, тепер такі далекі, перебудовні часи чи то так щиро повірив, що майбутнє й справді за ось такими дрібними хазяйствами. Чи не здогадувався, з чим доведеться зіткнутись. А чи просто зробив те, що записано в генетичному коді кожного селянина — впрігся в плуга і потягнув.

Пригадує, як тоді місцева влада розщедрилась і виділила аж ... п'ятдесят гектарів на усіх тих, хто захотів у Райківцях працювати

на своєму полі сам. Родини Соловія дісталось 7,5 гектара. Та коли пішов глянув на те поле — радості й оптимізму одразу поменшало. Більш як половина ділянки розмістилась на горбах. Причому на таких, що ніякою технікою, особливо такою благоденською, котра, як правило, доступна ось таким дрібним господарям, їх не розоре і не засіє. Пробував пустити туди трактора, та де там -просто перевертається в буквальному розумінні слова. Тільки грошам горе із такою роботою.

Тоді новоспечений фермер наївно подумав, що отих непридатних для обробітку чотири з половиною гектара можна поміняти на інші. Так ні — другої вільної землі для нього в селі не знайшлось. Тоді вирішив просто віддати цей шмат. І знову — ні: от скільки виділили тобі -те й май. Ну з усього того горби залишив начебто під пасовиська, а на своїх трьох гектарах весь цей час оре, сіє, збирає врожай.

Із тих, хто з ним паралельно розпочинав цю справу, досі майже ніхто не протримався — махнули рукою і на землю, і на село. Добре, що місто під боком — люди подалися туди в пошуках роботи. І знайшли. Хтось ще далі поїхав — за кордоном заробляє набагато більше, ніж фермер Со-

ловію. А він все біля свого поля. З весни до пізньої осені. Сам на тракторі, сам на комбайні. Сам вирощує і сам продає. Сам працює на техніці й сам ремонтує. Сам собі і бухгалтер, і менеджер, і агроном, і робітник у полі... Точніше, не сам, а з дружиною, сином та донькою. І ніякий тобі не герой, не ударник, не переможець. А просто фермер. Зернятко на пшеничному полі.

Намолотили чимало

Але в тому, що Хмельниччина нинішнього року може похвалитись справді непоганими результатами, є і його часточка. В області намолочено більш як 2,8 мільйона тонн зерна за середньої врожайності понад 57,6 центнера з гектара. Причому за показником урожайності вдалось підняти на другу сходинку серед усіх областей. Подільські хлібороби вважають це справжнім успіхом, бо сезон був для всіх вкрай важким.

У посівну серйозною перешкодою для всіх стала проблема із фінансуванням робіт. Тоді підраховували, що вартість посівної кампанії зросте на чверть порівняно з торішньою і становитиме понад 3,6 мільярда гривень. Техніка вже була в полі, а агроформування звітували про те, що їм не вистачає мільярда гривень. І де їх брати?

Але знайшли. І обсіялись. Жоден гектар не залишився необробленим, навпаки, обсяги посівних площ навіть зросли.

Тільки заспокоїлись — сходи гарні, добре пішли у ріст, як природа додала

проблем: припекло, засушило. Здавалось, все згорить на полях. Але ні. Урожай виріс таки щедрий.

У трьох районах — Волочиському, Красилівському та Старокостянтинівському валове виробництво зерна перейшло за 200 тисяч тонн. Ще у 13 районах зібрано понад сто тисяч тонн. І все це не за рахунок великих площ, а завдяки праці та хорошим технологіям. Адже є поля, де було зібрано з кожного гектара по 82 центнери пшениці. І це справді рекордні показники для краю.

Щедрим видався цей сезон і для ТОВ «Маяк», що у Білогірському районі, де збирали по 79 центнерів пшениці з гектара. Стільки ж молотили і в ТОВ «Агро ОРМС» із Старокостянтинівського району. Там і кукурудза вродила рясно — по 92 центнери з гектара, і буряки — аж по 634 центнери. І це найвищі результати в області.

Звичайно, не всі дотягнулись до таких. Але кожен

МОВОЮ ЦИФР

Один урожай зібрали, другий — заклали

Порівняно з минулим роком на Хмельниччині виробництво продукції рослинництва зросло майже на 119 відсотків. У господарствах усіх категорій зернові зібрано з більш як 503 тисячі гектарів. При цьому намолочено понад 2,8 мільйона тонн збіжжя. За обсягами валового збору Хмельниччина увійшла до десятки кращих областей. А за рівнем урожайності поступилась лише Черкащині.

Виробництво соняшнику порівняно з минулим роком зросло більш як у чотири рази. Це не тільки завдяки розширенню площ під цією олійною культурою в 3,7 разу, а й підвищенню врожайності, яка наблизилась до 30 центнерів з гектара.

Уже накопано 896 тисяч тонн цукрових буряків. Середня врожайність — 441 центнера з гектара. На заводах сподіваються отримати не менш як 200 тисяч тонн цукру. Це майже вдвічі більше від загальних потреб краю. Тож аграрії запевняють, що причин для подорожчання солодкого піску немає.

Усіма категоріями господарств накопано 1,3 мільйона тонн картоплі, що на чверть більше від торішнього. Зібрано 195,9 тисячі тонн овочів відкритого ґрунту та 139,5 тисячі тонн плодоягідної продукції.

Під урожай наступного року посіяно 250 тисяч гектарів озимих зернових.

І на Верховині зріють сонячні грона!..

А тутешні винороби стали майстрами запахущого трунку

ДОСВІД

Тепер, пізньої й холодної вже на Верховині осені, коли, як кажуть люди старанні, час поглянути в підвали й комори, що нагаздували за літо, на Міжгірщині точаться розмови не тільки на одну козирну для цих гірських місць грибну тему: хто, де і скільки назбирав за минулий сезон делікатесних лісових харчів...

Останніми роками, як правило, горяни жваво ведуть мову і про урожай винограду. Під час глобального потепління і у верховинську садівничу моду ввійшло обзаводитися у дворогосподарствах гнучкими ліанами з налитими сонцем соковитими гронами. Навіть у найвисокогірніших селах, як, скажімо, у Новоселиці, Синевирі або Колочаві, виноградна справа набуває поширення.

Нинішні ґазди потиху-помалу й самі опанували ази невідомої їхнім предкам садівничої справи. Навчилися виробляти компоти, соки, джеми і навіть уже стали справжніми виноробами. З-поміж них і 65-річний міжгірець Володимир Казибрид (**на знімку**). Приємним для душі ділом захоплено почав займатися з два десятки років тому. Ледь не одразу, як з квартири переселився у збудований двоповерховий особняк. Спочатку посадив лише один кущик, бо садибна ділянка аж занадто куца — її територія з хатою, хлівчиком та грядками вимірюється всього-на-всього чотирма сотками. Але чоловік він мудрий і кмітливий. Тож у нього визріла думка: вирішив натикати лозу в землю

впритул до цоколя навколо всього будинку. Рік за роком минав — і добре прижившись, виноград зусібч оповив фасад аж до стріхи. Оригінальність стала й ефективною: нагріті сонячним промінням стіни сприяють ясній плодородності кетягів, а оселя, наряджена буйним листям, мов писанка, в теплу пору. Аж задивляються на неї усі, хто проходить центральною вулицею райцентру, хвалячи господарів за неординарний зовнішній дизайн.

Володимир Юрійович каже нам, що культивує уже шість сортів винограду, з яких переважають Ізабелла та Кадарка. Не скаржиться і на цьогорічний врожай, хоча в певній мірі йому зашкодив нищівний град, що безжалісно трощив ягідки

на ранній стадії росту. Тепер «начавив» 360 літрів вина, а так у попередній час нормою було мінімум півтисячі. Випитуємо рецепт. «Роблю напій, як усі, — каже роботящий господар. — Мелю грона, а після відстою — пресую». Традиційно молоде вино витримує у

скляній посудині великої місткості. За винний погріб йому зручно служить підвальне приміщення, у якому власноруч обладнав навіть сауну для зміцнення родинного здоров'я — під одним дахом проживає і сім'я сина Ігоря. Не один і не два із друзів, знайомих,

сусідів похвалять Казиброда за неповторний смак вина з його марково виробництва, яким щедро їх повсякчас почастує. Братів нема необхідності пригощати, бо близнюк Ігор, як і наймолодший Юрій, теж «заразилися» виноградарством. Останній, до речі, має ре-

кордні урожаї з плантацій — запасається вином аж до тисячі літрів. «На Різдва чи Великдень ліпше споживати домашній напій, бо він додаткову насолоду приносить. Уже через те, що виготовлений своїми руками», — мудро мовить наш співрозмовник.

У нього чимало не то побратимів, не то послідовників у цій тонкій — тим паче для Верховини — справі. Довгий список виходить, коли перераховувати прізвища вже відомих верховинських виноробів. Серед них, приміром, Іван Кость, Михайло Блецкан, Дмитро Шуберт, Іван та Йосип Гримути, Едуард Секереш... Вони, як і десятки інших, варто на цьому особливо наголосити, об'єдналися з громадське товариство з красномовною назвою — «Грона Верховини», щоб ділитися досвідом гірського виноградарства, просувати своє захоплення, передавати тонкощі синам і онукам. Та й самим десь-не-десь посмакувати келихом свого вина!.. Може, не в ньому вся істина, але та сила, що зміцнює здоров'я і піднімає настрої, — таки у вині!..

Василь ПИЛИПЧИНЕЦЬ,

Василь НИТКА.

Закарпатська область.

Фото Василя ПИЛИПЧИНЦЯ.

ПЕРСПЕКТИВА

Справа
за інвестиціями

Це має бути чи не найбільший інвестиційний проект в аграрному секторі економіки Рівненщини. Принаймні так вважають в управлінні агропромислового розвитку Млинівської райдержадміністрації. Документи на отримання гранту для проведення робіт на території Уїздецької сільської ради майже готові: виділена земельна ділянка, виготовлена проектно-кошторисна документація — залишилося дочекатися інвестицій.

Суть проекту в тому, що у сільськогосподарському підприємстві ТзОВ «Ідна» наступного року планують спорудити шість птичників та забійний цех за європейськими стандартами. На підприємстві розширюють виробничу базу, а тому прогнозують збільшення вирощування курей на м'ясо до 200 тисяч голів.

До того ж менеджери підприємства вважають, що товариство в перспективі може самотужки без посередника вийти на міжнародні ринки. Відтак ТзОВ «Ідна» делегувала свого представника у сусідню Польщу на виставку обладнання птахопереробної індустрії. Результати візиту втішні, тож тепер справа за грантом. Хоча і без нього підприємство реалізовуватиме програму розвитку, однак відсутність фінансових вкраплень дещо сповільнить її завершення.

Нині товариство «Ідна» — одне з прогресуючих господарств області: за рік його цехи реалізують вітчизняним споживачам 2,3 тисячі тонн курятини. Для активізації власних переробних потужностей тут також діє програма нарощування поголів'я ВРХ та свиней. Є і цех з переробки відходів птахівництва, вдосталь кормів. Тож при реалізації всіх складових Рівненщина може одержати замкнутий цикл виробництва продукції птахівництва, а це вже — європейський рівень ведення бізнесу.

Віталій ТАРАСЮК.
Млинів
Рівненської області.

профілактики серцево-судинних хвороб.

У нинішньому році на полі фермера непогано вродила озима пшениця. Намолотили по 50 центнерів на круг. Це без підживлення ґрунту мінеральними добривами і без застосування хімічних засобів боротьби зі шкідниками. Добре також вродила сочевиця.

— Хто хоча б раз спробує суп з сочевицею, повірте мені, буде просити готувати таку страву знову і знову, бо дуже смачна, — наголошує фермер. — Просто нам треба більше піклуватися про себе. Не обмежуватися тільки тим, до чого звикли.

Десять років
не оре поле

Фермер часто спілкується з науковцями з Умані, де навчався, з фахівцями інших вишів. До речі, частіше вони до нього приїжджають. Майже кожен рік організовують у фермера День поля. Якщо раніше він у них набирався знань, то тепер вони цікавляться, чого можна досягти на полі без застосування «хімії». І не тільки хімії. Фермер застосовує тільки метод поверхневого обробітку ґрунту. Плугом не оре ниву.

У вихідні та дні релігійних свят Олексій Дон одягає рясу і йде на службу. Святий отець має неабиякий авторитет серед односельців. «Працьовитий у нас батюшка, — можна почути в селі. — Так тяжко працює, а храм не полишає». На що панотець відповідає: «Як я можу звернути з дороги до Всевишнього? Це моє покликання...».

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.
Фото надано автором.

Олексій Дон, фермер і священник, у будні дні служить рідній землі, а у свята і вихідні — Всевишньому в храмі.

одне правило: вирощувати тільки на незначних ділянках. На власному досвіді переконався, що найкращим попередником для таких бобів є гречка. Урожай краший, ніж, скажімо, посіяти після пшениці. І з бур'янами менше мороки.

Спробуйте суп
з сочевиці —
не пошкодуєте

Стверджує, що замовники розбирають боби, як гарячі пиріжки. Кожен день телефонують. Зад-

вольнити запити нема можливості. Продає здебільшого у фасованому вигляді. Має машинку, яка фасує в тару 25 і 50 кілограмів.

— Смак виробів з нуту вже оцінили і в нас, — по-яснює фермер. — У багатьох київських ресторанах є така продукція. Чи сам пробував її? Авжеж. Перемелювати боби можна в домашніх умовах, навіть блендером. Перед тим, щоправда, варто на деякий час замочити у воді. Готує з них котлети, намащує на хліб. Дуже корисна олія з нуту. Насамперед для

сконцентрують саме у фід-центрі. Звідси розвозитимуть уже готові «порції» для худоби на ферми агрофірми, розташовані в кількох колишніх колгоспах.

Отже, тваринників позбавлять «зайвого клопоту» кормовиробництва. Таку вузьку спеціалізацію з відокремленням функцій того чи іншого фермера все частіше спостерігаємо за кордоном. Навіщо подібні новації та неабиякі затрати на їх упровадження й без того успішному сільгосппідприємству, де річні надой на одну корову сягають уже 8 тисяч кілограмів? Сьогодні тут прагнуть за чотири наступних роки збільшити їх ще наполовину — до 12 тисяч кілограмів.

Тож, як то кажуть, шкірка варта вичинки... У фід-центрі готуватимуть корми для 20-тисячного поголів'я. При цьому його продукцією, виготовленою тільки за одну зміну, можна буде нагодувати вісім тисяч голів худоби. За таких умов її «над-

лишки» мають намір продавати всім охочим — як фермерам, так і господарям «індивідуалам». Це не фантастика?

Чи потрібен
фід-центр дядьку
з круторогою?

Для пересічного селянина, котрий тримає одну чи дві корівки й продає молоко перекупникам по 3 гривні 20 копійок за кілограм (агрофірма імені Довженка реалізує його переробному підприємству по 8 грн. 20 коп., тобто на 5 гривень дорожче!), така перспектива поки що, скажемо відверто, не надто реалістична. Та молочному кооперативу, в який згуртувалися десятки подібних «індивідуалів», налагодити співпрацю з надсучасною «фабрикою кормів» цілком під силу.

Як і, скажімо, сімейній фермі, де утримують понад десяток корівок. Особливо після того, як селяни відчу-

ФАКТ

Родинам подарують нетелей

Програма передачі нетелей багатодітним домогосподарствам діє на Чернігівщині вже кілька років. Цьогоріч із обласного бюджету виділено майже 1,2 мільйона гривень на її реалізацію. Районні комісії визначили 40 таких родин і нині укладають договори на закупівлю тварин.

Програма ухвалена рішенням сесії Чернігівської облради і має функціонувати до 2020-го, а сума на закупівлю кожного року визначатиметься залежно від можливостей обласного бюджету.

Василь ЧЕПУРНИЙ.

Чернігівська область.

ТЕНДЕНЦІЇ

Тридцять тисяч гривень за тонну платять у нинішньому році за тонну нуту — дещо незвичної зернобобової культури, яку ще називають турецький чи баранячий горох. Піонером у її вирощуванні на Вінниччині є фермер з Теплицького району Олексій Дон. Людина він незвичайна — роботу біля землі поєднує із службою в церкві. Отець Олексій настоятель храму в двох невеликих селах — рідній Комарівці та сусідній Тополівці. Як вдається йому торувати дві дороги — до храму й до поля?

Сам сіє, іншим —
не радить

Олексій Дон за фахом учений-агроном, навчався в Уманському сільськогосподарському інституті. Уже десять років господарює на 100-гектарній ділянці поля. Весь цей час експериментує з органічним виробництвом. Нарешті вдалося отримати сертифікати на те, що на його полі не застосовують хімічні засоби виробництва. Документи за стандартами органічного виробництва має на озиму пшеницю, гречку, сочевицю і нут. Турецький горох продається найдорожче. «Нинішнього року за боби дають у десять разів більше, ніж за пшеницю, — уточнює співрозмовник. — По скільки? Тридцять тисяч гривень за тонну».

Шість років тому священник був в Ізраїлі, їздив по святих місцях. Там спробував хумус. Каже, це щось схоже на паштет. Бутерброд видався настільки смачний, що поцікавився з чого він зроблений. Тоді більше дізнався про боби турецького гороху. З'ясувалося, це справжня комора білка. Неспроста таку популярність має на Близькому Сході.

— Повернувся додому, навесні засіяв нутом дослідну ділянку і сказав, що більше ніколи не буду

цього робити, — продовжує фермер. — Не знаю, чи є ще така вразлива рослина, як ці боби. Для того, щоб їх виростити, потрібні мало не тепличні умови. Вологи бояться, уражається найрізноманітнішими хворобами, та ще й поїдають шкідники. Одне слово, перший млинець у мене вийшов дуже глевкий. Але мав ще один клопіт. Щоправда, уже з власної не обачності.

Поділився ідеєю зайнятися корисною культурою, яка ще й дає добрий зиск, з одним із своїх колег. Каже, той дотепер на нього ображений. Бо посіяв, а все пропало. «Після того я нікому не раджу, — зізнається Олексій Дон. — А то ще побити захочуть. Або знайдуться такі, що видаватимуть компенсації за втрачений урожай».

З часом фермер все-таки приборкав цей, як він каже, вередливий баранячий горох. Висівав на невеликих ділянках. Привидівся, напруцював свої методи. І йому здалося, що непогано освоїв технологію.

— Одного разу ризикнув засіяти нутом 40-гектарну площу, — ділиться спогадами фермер. — Уявіть собі, тієї весни, а потім ще й влітку, зачастили дощі. Почорніли мої боби, як темна ніч. Рослини пропали на всій площі. Зарубав собі на носі ще

лежності від їхньої продуктивності, генетичного потенціалу тощо.

Ювелірну вивіреність таких «доз» і, власне, якість корму визначатимуть і контролюватимуть у тамтешній лабораторії. Фахівці добре знають про те, що не обсяги кормів, а саме їхня збалансованість сприяє наближенню до закладених на генетичному рівні максимальних показників надойв чи приростів тварин. В іншому випадку вони просто перетворюють корми, які повсякчас дорожчають, даруйте, на гній...

Надої планують
підвищити
наполовину

Під час наших відвідин комплексу на території майбутньої гігантської «кормокухні» якраз зводили металевий каркас згаданого корпусу та бетонували майданчики і під'їзди до нього (на знімку). Поруч інша бригада будівельників завершувала класти стіни та облаштовувала дах адміністративного приміщення. З нього управлятимуть всією кормовою базою, яку

Корівок годуватимуть, як у ресторані

НАМІРИ

Поблизу селища-райцентру Шишаки, що на Полтавщині, споруджують потужний комплекс, де за найсучаснішими технологіями готуватимуть корми для худоби. Йдеться про дітище тамтешньої агрофірми імені Довженка, що входить до холдингу «Астарт-Київ». За словами її генерального директора Віктора Скочка, це буде перший такий фід-центр у країні.

Перетворювати
корми на гній
надто дорого

Хоча Віктор Скочко не приховує: за взірцеві узяти подібні кормові центри в Ізраїлі, який вражає досягненнями в галузі молочного тваринництва і не тільки. Надто за умов господарювання фактично у пустелі... Там, де геніальний Довженко знімав свою «Землю», також матимемо таку собі «фабрику кормів». Ставку тут робитимуть не на «хімію», а на місцеву натуральну сировину.

На території центру, що вгніздився на місці колишнього свиногокомплексу, зберігатимуть заготовлені підрозділами агрофірми силос, сінаж, концкорми, жом і патоку з її цукрозаводу та іншу «смакоту». Але справжнім «серцем» комплексу стане великий корпус, у якому розмістять два своєрідні «міксери». За допомогою таких потужних кормозмішувачів, замовлених у Голландії, раціон тварин збалансуюватимуть за «дозами» поживних речовин, необхідних корівкам у за-

ють істотне збільшення надойв і, відповідно, власних прибутків унаслідок годівлі своїх Лисок і Зірок справді якісними кормами. До речі, в агрофірмі імені Довженка вже заявили про підтримку першого молочного кооперативу, який тільки-но «народжується» на території, де вона господарює. Задля цього тут готові інвестувати кошти в закупівлю холодильного обладнання для нього.

Голова ОДА Валерій Голловко, відвідавши будівництво згаданого кормового центру під Шишаками, всіляко підтримував ініціативу співпраці великого та дріб-

ного бізнесу в галузі молочного скотарства. І навіть запропонував «закріпити» її обласною програмою, спрямованою на розвиток кооперативів і сімейних ферм, з частковим залученням коштів із регіональної скарбниці. Тим паче, що сьогодні вже, здається, настав час агрохолдингам, які раніше постійно скорочували кількість робочих місць в агровиробництві й, по суті, «добивали» тваринницьку галузь, повертати борги селянам...

Василь НЕЇЖМАК.
Полтавська область.
Фото автора.

У Глобинській об'єднаній територіальній громаді, що на Полтавщині, визначили юних земляків, які одержать грошові заохочення за визначні успіхи в навчанні, мистецтві та спорті в розмірі від двохсот до п'яти тисяч гривень із бюджету ОТГ. Серед них — переможці та призери міжнародних, всеукраїнських і обласних змагань, а також їхні наставники, *повідомляє наш власкор Василь НЕЇЖМАК*

За деревами не побачили лісу

СИТУАЦІЯ

Сумська оборада заснувала кілька десятків комунальних підприємств, але багато які з них вона краще б не засновувала. Бо з року в рік тільки те й роблять, що виділяють гроші на поповнення статутних капіталів цих незграбних компаній, а вони ті кошти «проїдають» та просять ще. Одне з небагатьох комунальних підприємств оборади, яке господарює зі стабільним прибутком — це «Сумиоблагроліс».

Камінь спотикання

Особливо хороші показники лісгосподарське підприємство почало демонструвати, коли нинішній склад обласного представницького органу прибрав попередніх «менеджерів» та замінив їх на більш професійних і менш корисливих. На останній сесії обласної ради депутати мали виконати суто технічну функцію: погодити клопотання спеціалізованих інстанцій та підтримати рішення своєї ж профільної комісії щодо поділу лісів за категоріями захисності. Однак несподівано для багатьох рішення «провалили». Як з'ясувалось, подібне відбулось і на попередній сесії, і це вже не випадковість, а щось схоже на тенденцію.

Серед проектів рішень сесії Сумської обласної ради, що відбулась 1 листопада, ми відшукали цей документ обсягом в одну сторінку друкованого тексту. КП «Сумиоблагроліс» складається із 18 територіальних структурних підрозділів — на кожен район по одному агролісгоспу. Сесія мала затвердити поділ лісів за категоріями захисності для шести агролісгоспів — Путивльського, Кролевецького, Тростянецького, Середино-Будського, Ямпільського і Глухівського.

Звичайно, для людей, непосвячених у тонкощі лісгосподарської роботи, ця проблема не може бути зрозумілою. Розібратись у нюансах ми попросили головного лісничого КП «Сумиоблагроліс» Олександра Маркуніна.

— Наше підприємство працює згідно із затвердженими матеріалами лісовпорядкування, — пояснює

Олександр Васильович. — Вони виготовляються раз на 10 років, а складаються із проекту лісовпорядкування та «розшифровки» до нього. До останньої входить, зокрема, клопотання Державного підприємства «Харківська державна лісовпорядна експедиція». Те клопотання підтримане облдержадміністрацією, воно одержало позитивний висновок Сумського обласного управління лісового та мисливського господарства і схвалене профільною депутатською комісією оборади. Але з незрозумілих причин, уже вдруге, дуже потрібне нам рішення блокується на сесії. Суто технічне питання перевели у політичну площину. Тим часом ми до кінця року після прийняття рішення оборадою ще маємо погодити документ у міністерстві. Та все йде до того, що зробити це вже не встигнемо.

Підприємство підштовхують до стагнації

— Але що це за «клопотання», навіщо воно потрібне і що відбудеться, раптом «Сумиоблагроліс» доведеться розпочинати новий господарський рік без такого документа?

— Усі українські ліси розподілені за категоріями захисності, — пояснює О. Маркунін. — Всього таких категорій 26, і у кожній — свій режим господарювання. Чітко розписується, де які можна проводити рубки, де що висаджувати. Це — наша азбука, де ми не маємо права змінити жодної літери. Беруться до уваги географічне розташування, рельєф місцевості і так далі. На бе-

Під час науково-практичного семінару в одному із районних структурних підрозділів КП "Сумиоблагроліс".

резі водою ліс виконує одну функцію, біля населеного пункту — другу, деє біля залізниці — третю, у природно-заповідному фонді — наступну. Скрізь встановлюється свій режим господарювання, діють ті чи інші обмеження. Для шести наших лісгоспів строк дії таких проектів, розроблених 10 років тому, практично добіг кінця, тому ми й замовили «Харківській державній лісовпорядній експедиції» нові документи. Колеги виконали величезний обсяг роботи, за які ми заплатили 2,2 млн. грн. Рік харків'яни працювали в польових умовах, потім виконували так звані камеральні роботи — у робочих кабінетах «збивали докупи» одержані дані.

«Сумиоблагроліс» має у своєму підпорядкуванні 160 тис. га земель, з яких під лісовими насадженнями перебуває 154 тис. га, а решта площі зайнята дорогами, лісосяками, болотами, лісовими озерами та річками. Ліси районних підприємств,

для яких треба було затвердити виготовлену в Харкові специфічну технічну документацію, займають 75,2 тис. га — майже половину загальної площі.

— Якщо до кінця року ми не погодимо нових лісовпорядних документів, «Сумиоблагроліс» зазнає значних збитків, — продовжує О. Маркунін. — Я вже не кажу про те, що 2,2 млн. грн., заплачені «Харківській державній лісовпорядній експедиції», виявляться викинутими на вітер. У 2017 році 6 районних агролісгоспів будуть змушені працювати в тих обсягах, які встановлені попереднім лісовпорядкуванням — без розробки лісосік, рубок головного користування та іншого. Ми підрахували, що втрати ресурсу лише по рубках загального користування становитимуть 57,5 тис. кубометрів, з них 34,5 тис. кубів — ділової деревини. Зменшаться площі посадки нових лісів, знизиться обсяг впроваджених проти-

пожежних заходів, впадуть об'єми реалізації деревини. Через все це «Сумиоблагроліс» заплатить менше на 14,2 млн. грн. різноманітних податків, а у багатьох районах місцеві бюджети наповнюються лише наші підприємства, бо більше нікому. Але навіть не це головне. Ми будемо змушені скоротити понад 150 працівників, позаяк вони виявляться незавантаженою роботою. Підприємство втратить ресурс для розвитку і перейде у режим стагнації.

Що маємо, не цінуємо

Під час сесії представниця однієї із фракцій заявила, що вона з колегами не голосуватиме за документ, аж поки не почує звіту генерального директора «Сумиоблагролісу» про результати господарювання у 2016 році, коли «до влади» на підприємстві прийшла нова команда. Керівник комуналь-

ного підприємства Сергій Котляренко озвучив головні цифри, але вони на позицію фракції не вплинули. А ця підтримка була вирішальною, бо у залі ледь набрався кворум, відтак, для прийняття рішення мали голосувати майже всі. Проте після коротенького звіту С. Котляренка та ж депутатка озвучила іншу претензію: документи готували авторитетні харківські фахівці, і з ними усі в Сумах погодились! Усі, крім частини депутатів обласної ради.

Ще пам'ятаються часи, коли «Сумиоблагроліс» мав 15 млн. грн. збитків — за тодішнім курсом, майже 2 млн. доларів. За підсумками перших трьох кварталів нинішнього року, комунальне підприємство обласної ради одержало 13,2 млн. грн. прибутку. Це на 8,8 млн. грн. більше, ніж за такий само минулорічний період. Кількість працівників зросла на 68 чоловік — тепер їх на підприємстві мало не тисяча, а середня зарплата порівняно з минулим роком збільшилася майже на тисячу гривень і зараз становить понад 4,5 тис. грн. Показово, що зростання найважливіших показників відбулося не за рахунок масової рубки лісових насаджень та продажу «кругляка», а навпаки. Ліквідної деревини заготовили на 13 тис. кубометрів менше, зате переробили її більше, і кожен кубометр продали дорожче. На 75 га більше, ніж минулого року, розширили площу нових лісових насаджень.

Елементарна логіка підказує, що справжній господар має підтримувати і розвивати позитивні тенденції та «носити на руках» людей, котрі їх забезпечують. Але поки що все відбувається із точністю до навпаки: уже другу сесію поспіль оборада фактично встромляє дрючки в колеса своєму найкращому підприємству, яке прагне взяти розгін.

Володимир ЧЕРНОВ.

Сумська область.

Фото із сайту комунального підприємства.

НаУ «Острозька академія» співпрацюватиме із Стокгольмським університетом

З Національним університетом «Острозька академія» делегація із Стокгольмського університету у складі професорів Хакан Фішер, Торун Ліндхольм, доктора психології Ульф Фредрік Джонсон та координатора обмінних програм Дженні Ён підписала Меморандум про співпрацю в галузі когнітивної психології.

До речі, в НаУОА з 2008 року функціонує лабораторія когнітивної психології. Вона створена саме з ініціативи Ульфа Фредріка Джонсона — відомого у світі науковця, який має величезний досвід в організації роботи дослідницьких проектів із когнітивної психології за кордоном. Науковий інтерес доктора Джонсона лежить в полі дослідження метакогнітивних процесів людини. Численні його публікації у престижних міжнародних виданнях стосуються метапам'яті, особливостей процесу вивчення нового матеріалу, оцінок вивченого тощо. У цьому ж напрямі реалізують свої дослідження науковці лабораторії когнітивної психології НаУОА.

«Меморандум про співпрацю, який ми сьогодні підписали, перед-

бачає навчання студентів-психологів Острозької академії в Стокгольмському університеті. Також така співпраця суттєво розширить реалізацію спільних наукових досліджень у галузі когнітивної психології. Я знаю, що в Острозькій академії надзвичайно компетентні та відповідальні науковці, які роблять значний внесок у розвиток психології. Це є одним із найважливіших факторів нашого співробітництва», — стверджує Фредрік Джонсон.

Під час зустрічі шведські науковці представили свої здобутки у галузі психології студентам та викладачам Острозької академії. У свою чергу, колектив кафедри психології та педагогіки академії поділився напрацюваннями із закордонними гостями. Крім лабораторії когнітивної психології, на кафедрі функціонують Інститут практичної психології і психотерапії, Науково-дослідний центр «Екологія людини», сертифікатні програми із практичної та організаційної психології, мистецтва самопрезентації, низка наукових гуртків. Також викладачі кафедри є

авторами підручників, монографій та навчальних посібників із психології, учасниками міжнародних конференцій тощо.

«Шведська школа когнітивної та біологічної психології — одна з найпотужніших у світі. Результати її досліджень публікуються у найпрестижніших наукових журналах. Наші гості були просто в захваті від того, чим займаються психологи нашого вишу. Вони відзначили, що психологічна школа в нашому університеті — найсильніша в Україні. Ми обговорили плани щодо спільної реалізації наукових досліджень в галузі біологічної психології. Також Меморандумом передбачено отримання подвійних дипломів нашими випускниками-психологами. Сьогодні досить важливий день не лише для Острозької академії, а й для української психологічної школи загалом. Цей Меморандум — чергове свідчення того, що ми впевнено інтегруємося у глобальний науковий простір», — ділиться враженнями Герой України, ректор Острозької академії, професор Ігор Пасічник.

ТИМ ЧАСОМ

«100 експрес-уроків української»

До Національного університету «Острозька академія» завітав відомий мовознавець, теле- і радіоведучий Олександр Авраменко (**на знімку**). Учений презентував новий посібник «100 експрес-уроків української», який у його доробку є вже сто сьомою працею, а також провів майстер-клас із культури української мови для студентів та учнів загальноосвітніх закладів Острога і військового ліцею.

Як стверджує вчений, у кожному регіоні є свої проблеми з вивчення української мови. Це і вкраплення суржикових елементів, і використання діалектів, російізмів, мовний пуризм тощо. Посібник «100 експрес-уроків української», як і решта книг Олександра Авраменка, призначені для розв'язання вищезазначених проблем та успішного оволодіння українською мовою.

Олексій КОСТЮЧЕНКО.

Острог
Рівненської області.

Фото Ірини ПОКОТИЛЬСЬКОЇ.

У Криму російські силовики призначили «диверсантами» ще двох наших співвітчизників

Російська окупаційна влада в Криму заявила про арешт у Севастополі ще двох громадян України, які нібито планували вчинити «диверсії» на півострові. Олексія Стогнія і Гліба Шаблія було затримано ще минулого тижня, тоді ж суд застосував до них і заповідний захід — два місяці під вартою. Проте тільки у понеділок 21 листопада було оприлюднено інформацію про їхнє затримання. Російські силовики стверджують, що Олексій Стогній і Гліб Шаблій представляють ту само групу, членів якої було вже заарештовано 9 листопада там же в Севастополі.

Нагадаємо, що тоді були схоплені трое наших співвітчизників: Олексій Бессарабов, Дмитро Штибліков і Володимир Дудко. Російська ФСБ заявила, що ця група проводила «збір розвідувальної інформації про дислокацію й організацію нових частин збройних сил Росії на території Криму, підбір об'єктів для вчинення диверсій на території Криму». І на підтвердження своїх слів про плани «українських диверсантів» російські силовики опублікували не тільки нібито вилучені в них вибухівку, зброю та карти-схеми об'єктів, де мали статися плановані теракти, а й «відеовизнання» затриманих про їхню причетність до Міноборони України.

А насправді з наших співгромадян, схоплених у Криму й фактично призначених російськими спецслужбами диверсантами, силою вибивають показання про визнання своєї провини. При цьому їх змушують відмовлятися від адвокатів, тим самим повністю ізолюють, щоб унеможливити найменшу можливість громадськості дізнатися правду про те, що трапилося. За словами речника Міноборони України Андрія Лисенка, українських диверсантів у Криму немає, а РФ укотре вводить усіх в оману. — Із ФСБ просто приходять у військові комісаріати, де зберігаються особисті справи цих офіцерів запасу, піднімають їх,

а потім публічно призначають «українськими диверсантами», — заявив в ефірі телеканалу «112 Україна» Андрій Лисенко. — Зрозуміло, що ці люди мають якусь підготовку, але вони не є дійсними військовослужбовцями, у тому числі ЗСУ. Це робиться для того, щоб звинуватити Україну в «агресивних діях». І показати, що російські спецслужби нібито ефективні. Можна припустити, що така активізація «антидиверсійної діяльності» у Криму пов'язана з тим, що силовики РФ уже самі підготували якісь серйозні провокації чи навіть теракти (як це було свого часу із висадженням у повітря будинків у кількох російських містах і обвинуваченням у їхньому скоєнні чеченських збройних формувань). І якщо вони стануться, то винними у них «призначать» уже не окремих «диверсантів», а всю Україну.

Влад СЕМЕНЧУК.

ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів АТ "ЗЛАТОБАНК" на електронному торгівельному майданчику Товарної біржі "АЛЪЯНС"		Рішенням загальних зборів акціонерів "Приватного акціонерного товариства лікувально-оздоровчих закладів профспілок України "Укрпрофоздоровниця" № 36-33/15 від 15 листопада 2016 р. (податковий номер "02583780") було прийняте рішення про припинення Дочірнього підприємства "Санаторій "Славутич імені Б.В. Пашковського" приватного акціонерного товариства лікувально-оздоровчих закладів профспілок України "Укрпрофоздоровниця" шляхом перетворення у Товариство з обмеженою відповідальністю "Санаторій "Славутич" імені Б.В. Пашковського" (код 32365106). Заяви кредиторів приймаються протягом 2-х місяців з дня публікації повідомлення про припинення юридичної особи в офіційному виданні органу державної реєстрації, за поштовою адресою: 51600, Дніпропетровська обл., м. Верхньодніпровськ, Санаторій "Славутич".	
Номери лотів:	377		
Коротка назва лоту:	Житлова квартира, загальною площею 78,7 кв.м., що розташована за адресою: м. Вінниця, вулиця Пирогова, буд 111"а", кв. 42		
Місце проведення аукціону:	tb-alyans.com.ua		
Дата проведення аукціону:	21.12.2016р		
Час проведення аукціону:	з 10 години 00 хв. до 12 години 00 хв.		
Детальна інформація по лоту	http://torgi.fg.gov.ua/catalog/nerukhom-st/zhitlova/119650/?lang=ua		
30.08.2016 р., заведена спадкова справа № 32/2016 після смерті 22.08.2016 р. Сухобрус Надії Миколаївни. Запрошуються її спадкоємці для прийняття спадщини до нотаріальної контори приватного нотаріуса КМНО Петренко О.В., за адресою: 04060, Україна, місто Київ, вул. Щусєва, буд. 4, кв. 24.			

ТОВ "лайфселл", що надає послуги рухомого (мобільного) зв'язку під торговою маркою lifecell, повідомляє про наступні зміни, починаючи з 30.11.2016 р.:

- В тарифному плані "Стандарт 50" буде надано 75 хвилин на номери мереж інших операторів мобільного і фіксованого зв'язку України. Вартість Пакету послуг на календарний місяць складатиме 70 грн.
- Буде змінено кількість МБ надісланої та/або отриманої інформації, що надаються в межах Пакету послуг на календарний місяць та вартість Пакетів послуг в наступних тарифних планах:
  - "Стандарт 75" - буде збільшено до 1000 МБ Інтернету.
  - Вартість Пакету послуг у тарифному плані "Стандарт 75" складатиме 100 грн.
  - "Стандарт 85" та "Стандарт 175" буде збільшено до 1500 МБ Інтернету.
  - Вартість Пакету послуг у тарифному плані "Стандарт 85" складатиме 120 грн, у тарифному плані "Стандарт 175" складатиме 200 грн.
- Назви тарифних планів буде змінено, а саме: "Стандарт 50" перейменовано на "Стандарт 70", "Стандарт 75" перейменовано на "Стандарт 100", "Стандарт 85" перейменовано на "Стандарт 120", "Стандарт 175" перейменовано на "Стандарт 200".
- В тарифному плані "Стартовий" буде надано 50 хвилин на номери мереж інших операторів мобільного і фіксованого зв'язку України та 750МБ надісланої та/або отриманої інформації. Вартість Пакету послуг на календарний місяць складатиме 50 грн.
- Обслуговування абонентів на умовах тарифних планів "BUSINESS lifecell 45" та "BUSINESS lifecell 85" буде припинено. З 30.11.2016 обслуговування абонентів буде продовжено на умовах тарифних планів "Партнер 60" та "Партнер 120" відповідно.
- В тарифному плані "Партнер 15" вартість пакету послуг на календарний місяць складатиме 40 грн, а назву тарифного плану буде змінено на "Партнер 40".

- В тарифному плані "Партнер 50" вартість пакету послуг на календарний місяць складатиме 60 грн, а назву тарифного плану буде змінено на "Партнер 60".
- В тарифному плані "Партнер 100" вартість пакету послуг на календарний місяць складатиме 120 грн, а назву тарифного плану буде змінено на "Партнер 120".
- В тарифному плані "Партнер 150" вартість пакету послуг на календарний місяць складатиме 170 грн, а назву тарифного плану буде змінено на "Партнер 170".
- В тарифному плані "Підприємець" вартість пакету послуг на календарний місяць складатиме 120 грн.
- В тарифному плані "Телеметрія 5" буде надано 9 МБ надісланої та/або отриманої інформації, що надаються в межах Пакету послуг на календарний місяць. Вартість Пакету послуг складатиме 7,50 грн. Назву тарифного плану буде змінено на "Телеметрія 7.5".

Зміни зазначені в пунктах 1-11стосуються абонентів, які обслуговуються як на умовах тарифних планів з попередньою оплатою так і післяоплатою.

Абонентам, що обслуговуються на тарифних планах, вказаних в цьому повідомленні, надається можливість до 29.11.2016 включно без додаткової оплати перейти (здійснити міграцію) на будь-який інший тарифний план, доступний для підключення.

Всі тарифи наведені з урахуванням ПДВ та пенсійного збору з вартості послуг стільникового (рухомого) зв'язку. Детальна інформація про тарифи, умови користування послугами: lifecell.ua, 0 800 20 5433 (безкоштовно зі стаціонарних телефонів у межах України), 5433 (безкоштовно у мережі lifecell), або інформація у пунктах продажу lifecell. ТОВ "лайфселл", 03110, м. Київ, вул. Солом'янська, 11, літера "А".

Оголошення про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів ПАТ "ЕНЕРГОБАНК" на електронному торговельному майданчику: ТБ "СТАТУС ЕКСПЕРТ"		Оголошення про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів ПАТ "ЕНЕРГОБАНК" на електронному торговельному майданчику ТОВ "МТ-ТЕХ ВІДОЛ" (https://torgi.vidol.com.ua)	
Номер лоту:	218546-218548	Номера лотів:	№№218491-218504
Коротка назва лоту/номер кредитного договору:	Право вимоги за кредитним договором №№ 129,1209-05,1209-07	Коротка назва лотів/номера кредитних договорів:	6778,30-08,37-08,39-08,1/05,08/08,06-05/КФ, 15/08,6,ИК-02-2011,23,17-08,ОД-01-2012, ОФ-005451-0403,20846
Місце проведення аукціону:	https://torgi.status-expert.com.ua	Місце проведення аукціону:	https://torgi.vidol.com.ua
Дата проведення аукціону:	02.12.2016 року	Дата проведення аукціону:	06.12.2016 року
Час проведення аукціону:	з 10 год. 00 хв. до 12 год. 00 хв	Час проведення аукціону:	з 10:00 до 12:00
Детальна інформація по лоту (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation/111-energobank/7541-oholoshennia-pro-provedennia-vidkrytykh-torhiv-auktsionu-z-realizatsii-aktyviv-pat-enerhobank-na-elektronnomu-torhovomu-maidanchyku-tovarna-birzha-status-ekspert	Детальна інформація по лоту (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation/111-energobank/7601-06122016

Оголошення про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів ПАТ "ВіЕйБі Банк" на електронному торговельному майданчику Товарної біржі "Перша універсальна біржа "Україна"		Оголошення про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів ПАТ "БАНК ФОРУМ" на електронному торговельному майданчику Товарної біржі "Українська універсальна біржа "Капітал"	
Номер лоту:	№№ 218436 - 218440	Номера лотів:	№№ 45-48
Коротка назва лоту/номер кредитного договору:	Кредитні договори: №№ 220/2007/СІ, 173/07ф, 51К - Ф, 230/08, 731/08	Коротка назва лотів:	Право вимоги за кредитним договорами фізичних осіб
Місце проведення аукціону:	http://torgi.birga-ukraine.com.ua/	Місце проведення аукціону:	https://etm-capital.com.ua/
Дата проведення аукціону:	23.12.2016	Дата проведення аукціону:	26.12.2016
Час проведення аукціону:	з 10:00 до 12:00	Час проведення аукціону:	з 11:00 до 15:00 год.
Детальна інформація по лоту (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	http://torgi.fg.gov.ua/	Детальна інформація по лоту	http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation/52-forum/7479

Оголошення про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів ПАТ "БАНК ФОРУМ" на електронному торговельному майданчику Приватне підприємство "Навчально-консультаційний центр"		Оголошення про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів ПАТ "БАНК НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ" на електронному торговельному майданчику Товарної біржі "СТАТУС ЕКСПЕРТ"	
Номер лоту:	№№ 119 - 125	Номер лоту:	№№ 218543-218545
Коротка назва лоту:	Банкомати	Коротка назва лоту:	Земельні ділянки
Місце проведення аукціону:	https://a.nkc.biz.ua	Місце проведення аукціону:	https://torgi.status-expert.com.ua
Дата проведення аукціону:	22.12.2016	Дата проведення аукціону:	22.12.2016
Час проведення аукціону:	з 10 год. 00 хв. до 11 год. 00 хв.	Час проведення аукціону:	з 10 год. 00 хв. до 12 год. 00 хв.
Детальна інформація по лоту (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation/52-forum/7599-oholoshennya-pro-provedennya-auktsionu-z-realizatsiyi-aktyviv-pat-bank-forum-na-elektronnomu-torhovomu-maydanchyku-pp-navchalno-konsultatsiyni-tsentr	Детальна інформація по лоту (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	http://torgi.fg.gov.ua:80/120152 http://torgi.fg.gov.ua:80/120153 http://torgi.fg.gov.ua:80/120155

Сьогодні в Україні мінлива хмарність, переважно без опадів. Вітер південно-східний, 7—12 м/с. Температура вночі 1—6 градусів морозу, в західних і південних областях від 3 тепла до 2 нижче нуля, на сході 5—10 градусів зі знаком мінус. Вдень 0—5 тепла, у західних областях 5—10 вище нуля.

У НОМЕР

Турнірна хроніка

Спортивна гімнастика. Котбус (Німеччина). Етап Кубка світу. Маємо дві нагороди. Бронзовий призер Олімпійських ігор у Лондоні Ігор Радівілов став найкращим у вправах на кільцях. Уродженець Маріуполя обійшов триразового чемпіона Азіатських ігор Юю Камото з Японії і німця Ніка Клессінга. Дружина Радівілова Ангеліна Кисла також не залишилася без нагороди. Українка стала третьою у вправах на брусах.

Фехтування. Орлеан (Франція). Етап Кубка світу. Шаблі. Збірна України (Олена Вороніна, Олександра Мамонтова, Ольга Жовнір, Олена Прокуда) виборола срібні медалі. На шляху до фіналу українки перемогли збірні Тайваню — 45:30, Японії — 45:29, Франції — 45:35. І лише в фіналі поступилися Італії — 33:45.

Баскетбол. Євро-2017. Жінки. Кваліфікація. Одеса. Україна — Німеччина. 85:61 (19:18, 24:9, 18:14, 24:20).

Це була п'ята перемога у п'яти відбірних зустрічах підопічних Володимира Холопова. Збірна України залишається лідером у групі D, що гарантує їй участь у фінальному турнірі європейського чемпіонату.

Тепер збірній України залишилося завтра зіграти заключний матч кваліфікації проти команди Сербії на її майданчику. Цей поєдинок дасть відповідь на запитання: з якого місця наш колектив вийде на жеребкування фінального турніру Євробаскету (наступного року відбудеться у Чехії) — з першого чи другого?

***

Регулярний чемпіонат країни. Суперліга. Чоловіки. «Дніпро» — «Політехнік» (Харків). 97:71 (20:16, 23:18, 30:23, 24:14). «Запоріжжя» — «Кременінь» (Кременчук). 95:47 (21:10, 24:8, 19:21, 31:8). «Миколаїв» — БІПА (Одеса). 82:88 (14:18, 25:17, 10:19, 22:17, 11:17). «Волиньбаскет» (Луцьк) — «Черкаські Мавпи». 61:87 (21:22, 8:19, 13:20, 19:26).

Лідерам було непереливки

Футбол. Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. 15-й тур.

19 листопада. «Зоря» — «Олександрія». 1:2. Запоріжжя. «Славутич-Арена». 900 глядачів. **Рефері** — Жабченко (Хмельницький). **Голи:** Петряк, 66 — Микицей, 70, Куліш, 90+2.

Вилучено Гречишкіна («Зоря», 67, два попередження), Огірю («Олександрія», 77, два попередження).

«Олімпік» — «Чорноморець». 1:0. Суми. «Ювілейний». 720 глядачів. **Рефері** — Абдула (Харків). **Гол:** Матяж, 22.

«Динамо» — «Сталь». 2:1. Київ. НСК «Олімпійський». 4 186 глядачів. **Рефері** — Головков (Севеодонецьк). **Голи:** Хачеріді, 18, Макаренко, 50 — Комваліус, 56.

«Шахтар» — «Карпати». 2:1. Харків. ОСК «Металіст». 10 611 глядачів. **Рефері** — Бойко (Київська область). **Голи:** Срн, 10,

Факундо Феррейра завдав переможного удару.

глядачі. **Рефері** — Козик (Мукачеве). **Голи:** Фаворов, 59, Білоног, 73.

«Ворскла» — «Дніпро». 1:2. Полтава. Стадіон імені Олексія Бутовського. 1 100 глядачів. **Рефері** — Іванов (Макіївка). **Голи:** Турсунов, 26 — Ротань, 28, Лучкевич, 77.

***

Протягом цього тижня наша увага буде прикута до виступів українських клубів у групових турнірах європейських кубків. Завтра «Динамо» в Італії зустрінеється з «Наполі», у четвер у Лізі Європи «Шахтар» у Львові прийматиме турецький «Коньяспор», а «Зоря» в Стамбулі зустрінеється з «Фенербахче».

Тому надаємо слово тренерам «Динамо», «Шахтаря» і «Зорі».

***

Сергій Ребров: — Із задоволенням залучатиму до матчів молодих футболістів. Але не можна в Лізі чемпіонів відразу кидати в бій усю молодь, потрібні їй лідери, досвідчені гравці.

— **З кожним матчем на трибунах «Олімпійського» стає дедалі менше глядачів. Як можна вплинути на цю ситуацію?**

— Клуб проводить роботу в цьому напрямі, але, напевно, уболівальники йдуть на якусь конкретну команду. Хтось вважає, що ми не показуємо необхідний рівень гри, але це наша спільна команда. Можливий і зворотний рух: якщо на трибунах немає глядачів, то у хлопців теж може з'явитися апатія. Гадаю, що вболівальники повинні бути з командою не тільки в моменти триумфу, а й тоді, коли їй неспросто. Чотири тисячі глядачів на домашньому матчі «Динамо» — це абсолютно нормально.

***

Паулу Фонсека: — Зустрічався з добре організованою в обороні командою. У першому таймі ми віддали кілька неточних передач, за що страждали. Але могли піти на перерву, ведучи в рахунок. Ми були зовсім іншими в другому таймі: провели його на половині суперника, у його карному

майданчику. Створювали багато голевих моментів. Воратар «Карпат» Підківка відмінно попрацював, але нам вдалося забити м'яч.

— **У першому таймі ви емоційно спілкувалися з рефері...**

— Якщо відверто, я намагаюся майже ніколи не говорити про суддівство. Але, змушений сказати, що нас карають не зовсім зрозумілими пенальті, жовтими картками. Через це ми втратили трьох гравців на наступний матч чемпіонату. Я вже зрозумів, що відбувається. Доведеться боротися завжди і проти всіх. Але єдине, попрошу: не робіть із мене дурня.

— **Як почуваетесь у Харкові?**

— Атмосфера для «Шахтаря» тут просто фантастична. Коли ми граємо в Харкові, то справді відчуваємо наших уболівальників. Звичайно, ми сподіваємося повернутися й проводити тут матчі ще...

***

Юрій Вернидуб: — Такі ігри програвати прикро. Але головне — зробити правильні висновки й крокувати далі. Сподівався, що хлопці скупили за футболом і покажуть агресивну й інтенсивну гру. Але її в першому таймі я не побачив взагалі. Контроль м'яча і наша перевага була. Однак треба її втілювати в життя.

Сказав підопічним відіти назад і чекати свого шансу. Але відразу пропустили м'яч, та ще й із порушенням правил, після якого сталося видалення. Хоча потім і суперник заробив червону картку. Потрібно було дотискувати опонента, але не змогли. Звичайно, винен тренер, але й футболісти мають ставати професіоналами. А відповідальність за невдачу має нести весь колектив.

— **Як готуєтесь до візиту в Туреччину?**

— Можливо, програвш «Олександрію» додасть нашим футболістам злості. І проти «Фенербахче» вони покажуть змістовнішу гру. Принаймні, сподіваюся на це.

Фото ФК «Шахтар» та Ольги ЩЕРБИЦЬКОЇ.

Сергій Сидорчук і Євген Хачеріді.

Феррейра, 77 — Ксьонз, 19 (п). На 45+2-й хвилині Срн («Шахтар») не реалізував пенальті (воратар). **Вилучено** Ксьонза («Карпати», 47, два попередження).

20 листопада. «Зірка» — «Волинь». 2:0. Кропивницький. «Зірка». 1 554

ФОТОФАКТ

У львівському Палаці спорту «Галичина» відбувся І Міжнародний турнір із боротьби сумо «Sumo Lviv Open Cup 2016». Серед учасників — найкращі спортсмени з усієї України, гості з Азербайджану та Польщі. Рівень майстерності дуже високий, бо боролися чемпіони світу, Європи, члени національних збірних. Змагання відбувалися серед чоловіків у вагових категоріях до 85 кг та в абсолютній ваговій категорії. Змагалися також і жінки.

Кращі спортсмени на параді-відкритті вийшли в спеціальних фартухах із атрибутами своїх федерацій та країн. У сумо такої честі удостоюються лише найкращі.

Фото Євгена КРАВСА (зі Львова, спеціально для «Голосу України»).

Сторінку підготував Геннадій БРАНИЦЬКИЙ

Над номером працювали: Сергій ДЕМСЬКИЙ, Алла ДОДАТКО, Наталя ЯРЕМЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
- Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси та передплата ціна на 2016 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 20 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 16 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 50 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 60000.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 51064

Макет, верстка —
редакція газети
«Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:

для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

